

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Natálie Jaurová

**GEOGRAFICKÁ ANALÝZA MEZINÁRODNÍCH STUDENTSKÝCH
KRÁTKODOBÝCH MOBILIT NA KATEDŘE GEOGRAFIE PŘÍRODOVĚDECKÉ
FAKULTY UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Mgr. Petr ŠIMÁČEK, Ph.D.

Doudleby nad Orlicí 2022

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Natálie Jaurová (R190401)

Studijní obor: Regionální geografie

Název práce: Geografická analýza mezinárodních studentských krátkodobých mobilit na katedře geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Title of thesis: A geographical analysis of the short-term mobility of international students from the Department of Geography, Faculty of Science at Palacky University Olomouc

Vedoucí práce: Mgr. Petr ŠIMÁČEK, Ph.D.

Abstrakt: Bakalářská práce se zabývá mezinárodními studentskými krátkodobými mobilitami, které proběhly v průběhu řádného studia na katedře geografie Univerzity Palackého v Olomouci. Zahraniční pobyty jsou posledních několik let velmi rozšířené vzhledem k evropským i světovým programům, které takové mobility podporují. Hlavním cílem této práce je analyzovat příslušná data a informace a vyhodnotit je. Výstupy jsou zachyceny v tabulkách, grafech a mapách. Jako podpora výsledků analýzy slouží rešerše vhodných zdrojů.

Klíčová slova: Mezinárodní studentská mobilita, Erasmus+, CEEPUS, internacionalizace, geografie, Univerzita Palackého v Olomouci

Abstract: The bachelor thesis deals with international student short term mobilities that are connected to the Department of Geography of Palacky University in Olomouc. Stays abroad have become very widespread over the last few years due to European as well as global programs that support international student mobility. The main goal of this work is to analyze the relevant data and information and evaluate them. Outputs are captured in tables, graphs, and maps. Searches of suitable sources serve to support the results of the analysis.

Keywords: International student mobility, Erasmus+, CEEPUS, internationalisation, geography, Palacky University Olomouc

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Natálie JAUROVÁ**
Osobní číslo: **R190401**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Téma práce: **Geografická analýza mezinárodních studentských krátkodobých mobilit na katedře geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Zásady pro vypracování

Hlavním cílem práce bude analyzovat a následně vyhodnotit data o realizovaných krátkodobých studentských mobilitách na katedře geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, a to minimálně za období 2011 až 2020. V teoretické části se studentka zaměří na rešerši relevantních informačních zdrojů, v praktické části pak vyhodnotí údaje o realizovaných mobilitách a to zejména s ohledem na země, do kterých vyjíždí studenti katedry geografie PFF UP a ze kterých přijíždí zahraniční studenti na katedru geografie PFF UP. Data budou vyhodnocena také s ohledem na dílčí skupiny studentů (např. podle programu mobilit, etapy studia, pohlaví, studovaného oboru atp.). V závěrečné části dojde k syntéze a zhodnocení autorkou zjištěných poznatků s poznatky obdobně laděných studií.

Rozsah pracovní zprávy: **5 000 – 8 000 slov**
Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- Gürüz, K. (2011): Higher Education and International Student Mobility in the Global Knowledge Economy: Revised and Updated Second Edition. SUNY Press.
- Krňanská, P. E. (2010): Erasmus očima studentů. Dům zahraničních služeb MŠMT.
- Messer, D., Wolter, S. C. (2007): Are student exchange programs worth it? Higher Education, 54 (5).
- Rederová, K. (2021): Geografická analýza studentských mezinárodních mobilit na Univerzitě Palackého v Olomouci. Diplomová práce [vedoucí: Petr Šimáček].
- Waters, J. L. (2012): Geographies of International Education: Mobilities and the Reproduction of Social (Dis)advantage. Geography Compass, 6 (3).

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Petr Šimáček, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 29. ledna 2021
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2022

L.S.

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

prof. RNDr. Marián Halás, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 29. ledna 2021

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci zpracovala samostatně s využitím uvedených internetových i literárních zdrojů dat.

V Doudlebách nad Orlicí dne 4. 5. 2022

.....

Ráda bych vyjádřila poděkování Mgr. Petru Šimáčkovi, Ph.D. za jeho rady a připomínky při vedení bakalářské práce. Další děkovná slova patří Honzovi za ochotu a pomoc při zpracování map. Speciální dík nesmí chybět ani mému příteli za jeho psychickou podporu a povzbudivá slova.

Obsah

1. ÚVOD	10
2. CÍLE PRÁCE	11
3. ZDROJE DAT A METODY ZPRACOVÁNÍ	12
4. TEORETICKÉ UKOTVENÍ	14
4.1. <i>Rešerše informačních zdrojů</i>	14
4.2. <i>Plány pro internacionalizaci českého vysokoškolského prostoru</i>	15
4.3. <i>Boloňský proces a Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání</i>	16
4.4. <i>Erasmus+</i>	18
4.4.1. Způsobilé země	19
4.4.2. Vedení programu	19
4.4.3. Rozpočet programu pro období 2021-2027.....	19
4.4.4. Financování pobytů.....	20
4.5. <i>CEEPUS</i>	20
4.5.1. Způsobilé země	22
4.5.2. Vedení programu	22
4.5.3. Financování pobytů.....	23
4.6. <i>Ostatní programy</i>	23
4.6.1. Erasmus Mundus.....	23
4.6.2. Akademická informační agentura (AIA)	24
4.6.3. Merrillův program	24
5. ANALÝZA STATISTICKÝCH DAT	26
5.1. <i>Příjezdy (zahraniční studenti přijíždějící na katedru geografie UP)</i>	28
5.2. <i>Výjezdy (studenti katedry geografie vyjíždějící na zahraniční krátkodobou mobilitu)</i>	38
6. HODNOCENÍ REPORTŮ	46
6.1.1. Motivace	46
6.1.2. Přínosy.....	48
6.1.3. Překážky	49
6.1.4. Negativa	49
6.2. <i>Evaluace zahraničními studenty</i>	<i>Chyba! Záložka není definována.</i>

7.	DISKUZE A ZÁVĚR	57
8.	SUMMARY	60
9.	POUŽITÉ ZDROJE.....	61
10.	PŘÍLOHY	64

1. ÚVOD

Vzhledem k rychlosti dnešní doby není žádné překvapení, že příležitosti studentů, a to nejen vysokých škol, nabývají nových směrů a rozměrů. Na většině univerzit je kladen důraz na mobilitu v podobě studijních pobytů či stáží. Studenti si jsou vědomi toho, že toto je pravděpodobně nejsnazší cesta, jak strávit nějaký čas v cizí zemi, vyzkoušet jiný edukační systém a studium v cizím jazyce a v neposlední řadě se seznámit s lidmi z různých koutů světa, se kterými mohou sbírat zážitky a vzpomínky, které jim v srdcích zůstanou navždy. Také seznam programů, které takové pobyty umožňují, se oproti minulým letům patřičně rozrostl. Cestování nikdy nebylo dostupnější. Není tedy divu, že určitě každý z nás někoho, kdo zahraniční pobyt absolvoval, zná. Já sama jsem o studentské mobilitě na semestr nebo dva přemýšlela, bohužel můj strach z neznáma a samoty mi i přes zálibu v cestování a poznávání nových kultur a míst zatím odjet nedovolil. Právě cestování a zájem o studentskou mobilitu byly důvodem, proč jsem se o programech, které zahraniční studentské pobyty zajišťují, chtěla dozvědět více. Kromě nabídek a možností programů mě také zajímá, co studenty, kteří se rozhodli vyjet, k takovému rozhodnutí vedlo, motivovalo, co případnou bylo překážkou a hlavně co jim mobilita dala. Dalším důvodem, který mě přiměl se na toto téma zaměřit do hloubky, byla zvědavost, které země jsou v rámci výjezdů nejvíce žádané a ze kterých zemí k nám naopak studenti přijíždí. Doufám, že díky této práci naleznou odpovědi nejen na tyto otázky, ale že také objasním, co který program nabízí a co vůbec samotný proces zapojení se do studentské mobility obnáší.

2. CÍLE PRÁCE

Hlavním cílem této bakalářské práce je analýza dat o mobilitě studentů v rámci řádného studia na katedře geografie Univerzity Palackého v Olomouci (zkráceně KGG UP) za období let 2006–2021 a zjistit nejen nejoblíbenější cílové destinace studentů této katedry či naopak státy, ze kterých tam nejčastěji zavítali studenti zahraničních univerzit. Dále se práce zabývá hodnocením zahraničních studentů jejich pobytu na naší univerzitě, opět konkrétně na katedře geografie. Teoretická část přiblíží internacionalizaci českého vysokého školství, okolnosti vzniku Evropského prostoru pro vysokoškolské vzdělávání a programy, které slouží studentům jako pomyslná brána do světa zahraničních pobytů, tedy hlavně Erasmus+ a CEEPUS. Praktická část je zaměřena na již zmíněnou analýzu dat v rámci katedry geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a rozbor hodnocení pobytů studentů katedry geografie, kteří právě na zahraničním pobytu či stáži byli. Body zájmu jsou zejména stejné motivace, překážky a přínosy jejich pobytu, kteří tito studenti vykazovali. V této bakalářské práci je také vyhodnocení dotazníku vyplněným zahraničními studenty, kteří se rozhodli strávit úsek svého studia na KGG UP. Tato hodnocení jsou k dispozici za roky 2017–2020.

Pojmem krátkodobá mobilita, na kterou je tato práce zaměřená, je myšlena taková mobilita, která proběhla v rámci řádného studia na univerzitě v ČR.

Pro splnění účelu práce byly stanoveny tyto výzkumné otázky:

- **Které byly nejvytíženější státy, odkud studenti přijeli a kam vyjeli?**
- **Jaké byly přínosy absolvování zahraniční mobility pro studenty KGG UP?**
- **Co se zahraničním studentům na Olomouci nejvíce líbilo?**

3. ZDROJE DAT A METODY ZPRACOVÁNÍ

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část byla zpracována pomocí relevantních literárních a elektronických zdrojů (vědecké články, publikace, výzkum) formou rešerše, která zahrnuje témata jako internacionalizace, programy podporující mezinárodní studentskou mobilitu či samotnou mezinárodní mobilitu. V jednotlivých podkapitolách jsou poté obsaženy plány pro internacionalizaci vysokého školství v ČR pro období od roku 2021 a s nimi spojené čtyři hlavní pilíře globální kompetence, popsán je vznik Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání (EHEA) a některé programy poskytující mezinárodní krátkodobou mobilitu, přes které lze díky nabídkám Univerzity Palackého do světa vyjet.

Praktická část se dělí na tři kapitoly. První se věnuje výzkumu dat o mezinárodních krátkodobých mobilitách, kterých se v období 2008/2009 až 2021/2022 zúčastnili studenti katedry geografie Univerzity Palackého v Olomouci a studenti jiných zemí, kteří na tuto katedru na nějaký čas mezi lety 2006/2007 a 2021/2022 přijeli. Časové řady se liší rozdílem dvou let, přesto jsem se rozhodla s nimi pro úplnost analýzy pracovat bez úprav. Za účelem zpracování analýzy byly vedoucím práce poskytnuty celkem čtyři datové sady ve formátu .xls (Microsoft Excel) zahrnující informace o studentech oborů z celé Přírodovědecké fakulty UP. Dvě z nich obsahovaly informace o mobilitách do roku 2019, další dvě byly pro léta 2019–2022. Bylo potřeba vyfiltrovat data pouze za katedru geografie. Některá data byla však duplikovaná (za roky 2019), proběhlo tak porovnání datových sad a zdvojená data byla po identifikaci vymazána. Všechna analyzovaná data byla zpracována pomocí kontingenčních tabulek. Výsledky jsou zaznamenány ve formě tabulek a grafů (MS Excel) a map (ArcGIS Pro).

U výzkumu financování byly sloučeny formy programu *Erasmus+*: *Erasmus* a *Erasmus+: ostatní* do jedné kategorie s názvem Erasmus+ pro lepší představu, jaké zastoupení právě tento program pro mobilitu má v porovnání s jinými programy, popř. typy financování.

Následuje část, ve které jsou popsány výsledky rozboru reportů studentů katedry geografie UP, kteří absolvovali krátkodobou studentskou mobilitu. Jedná se o soubory, kam absolventi mezinárodní krátkodobé mobility dobrovolně napsali např. své vzpomínky na pobyt či rady pro ty, kteří nad výjezdem přemýšlí a nemají třeba dost

odvahy. Analýza těchto souborů proběhla pomocí MS Excel a MS Word, kdy byly pozorovány stejné typy motivace, získané dojmy a zkušenosti z absolvovaného pobytu a případně překážky, které byly následně sjednoceny a zpracovány do grafů. Příběhy jsou veřejně dostupné na stránkách katedry geografie Univerzity Palackého v Olomouci.

Poslední část praktické části tvoří dotazníkové šetření, které vyplnilo pomocí Google Forms 50 respondentů z řad zahraničních studentů, kteří strávili díky krátkodobé mobilitě čas na katedře geografie. Původně byl dotazník v anglickém jazyce, autorkou této bakalářské práce byl však přeložen do češtiny. Obsahuje devět otevřených i uzavřených otázek a na konci prostor pro případné komentáře. Jednu otázku, která byla doplňující k té předchozí, žádný respondent nevyplnil, proto nebyla do analýzy zahrnuta a nejsou z ní tak žádné výstupy. Dotazník byl zaměřen na otázky ohledně spokojenosti s prostředím města Olomouc a katedry geografie na Přírodovědecké fakultě. Z otevřené otázky na nejhezčí aspekty Olomouce byly generalizovány a následně vybrány nejzastoupenější odpovědi. Výsledky výzkumu jsou vyobrazeny v podobě grafů.

Předpokládá se, že nejvíce mobilit proběhlo pomocí programů Erasmus+ a CEEPUS, a to vzhledem k tomu, že je Česká republika středoevropským státem EU, a tudíž je způsobilou zemí pro oba tyto programy.

4. TEORETICKÉ UKOTVENÍ

Tématem této práce je aktuální téma krátkodobých zahraničních mobilit, která je s rostoucí propojeností světa a zejména Evropské unie dostupnou a oblíbenou záležitostí u studentů univerzit i středních škol či gymnázií.

4.1. Rešerše informačních zdrojů

Pro zpracování této bakalářské práce bylo použito informačních zdrojů nejen od českých autorů, ale i od zahraničních. Publikace se vesměs zabývají programy zajišťujícími studentskou mobilitu, zda má jejich absolvování nějaké výhody do budoucího života, či internacionalizací. Otázku, kterou se pravděpodobně zabývá většina studentů, jenž nad studentským pobytem přemýšlí, rozebírají Dolores Messer a Stefan C. Wolter (2006) v publikaci *Are student exchange programs worth it?* Mezi studenty Swiss University proběhla studie, která analyzuje dopad výměnných programů na životy jejich účastníků poté, co pobyt absolvují. Článek *Geographies of International Education: Mobilities and the Reproduction of Social (Dis)advantage* od profesorky z University of Birmingham Johanna Waters (2012) poskytuje kritický pohled na vznikající geografické oblasti mezinárodního vzdělávání a zabírá se tématem studentské migrace do anglicky mluvících zemí, tedy Velké Británie, USA, Kanady, Austrálie a Nového Zélandu. Cílem tohoto článku je osvětlit, do jaké míry mezinárodní vzdělávání a s ním spojené mobility reprodukuje sociální výhody a zaměřen je také na propojení internacionalizace, studentské mobility a jejich benefitů. Jedním z programů zajišťujících právě studentské mobility je Erasmus, který je zastřešen Evropskou unií. Petra Krňanská (2010) ve sborníku s názvem *Erasmus očima studentů* shrnula zkušenosti několika studentů z českých univerzit s mezinárodní studentskou mobilitou přes program Erasmus. Jsou v něm obsaženy kromě příspěvků v podobě krátkého textu i fotografie účastníků, mapa států, které byly v tu dobu zapojeny do programu Erasmus a grafy znázorňující nejoblíbenější destinace českých studentů či počet vyjíždějících studentů na zahraniční pobyty. Neposlední publikací, ze které jsem v rámci této bakalářské práce čerpala, je diplomová práce s názvem *Geografická analýza studentských mezinárodních mobilit na Univerzitě Palackého v Olomouci* (2021) od Bc. Kamily Redererové. Ta se ve zmiňované práci věnuje vzdělávací politice Evropské unie, motivací nebo naopak demotivací

studentů studijní pobyt absolvovat nebo programy, díky kterým mohou studenti českých univerzit do světa vůbec vyjet. Stěžejní náplní její diplomové práce bylo souhrnně analyzovat studentské mobility na Univerzitě Palackého za roky 2006-2019, a to nejen z hlediska přijíždějících zahraničních studentů, ale i ze strany vyjíždějících studentů z Univerzity Palackého, kteří se rozhodli strávit některý z úseků svého studia v zahraničí (Redererova, 2021). Dalšími důležitými zdroji pro tuto práci byly publikace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které jsou oproti výše zmíněným publikacím více aktuální.

4.2. Plány pro internacionalizaci českého vysokoškolského prostoru

Nezbytným klíčovým aktérem pro rozvoj nejen českého, ale i evropského vysokoškolského prostoru, je bezpochybně internacionalizace. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydalo za účelem seznámení veřejnosti se svými záměry publikaci *Strategie internacionalizace vysokého školství na období od roku 2021* (MŠMT, 2020). Současné trendy jsou soustřeďovány na kurikulum (domácí i zahraniční). Důraz je kladen především na vybavení všech absolventů kulturními, jazykovými dovednostmi a na globální kompetence, mezi které se podle Čičvákové (2018) řadí 4 hlavní zásady

- „Vnímat témata s místním, globálním a kulturním významem,
- chápat a ocenit jinou perspektivu a názory druhých,
- podílet se na vhodné, otevřené a efektivní komunikaci se zástupci různých kultur,
- podílet se aktivně na udržitelném rozvoji a blahobytu společnosti.“

Zmiňované globální kompetence je možné získat zmezinárodněním jak v ČR, kdy je pro studenty zahraniční student díky jinému pohledu na studium či z kulturního hlediska obohacení, tak i právě zahraniční mobilitou. Důležité je také zapojení studentů, kteří se ze socioekonomických či zdravotních důvodů nemohou běžného fyzického zahraničního pobytu zúčastnit. Nedílnou součástí pro internacionalizaci vysokoškolského prostoru je zajištění dostatečné nabídky cizích jazyků pro studenty i akademické a administrativní pracovníky, zvyšovat podíl odborných předmětů, které se

vyučují v cizím jazyce, a také umožnit studentům zpracovávat bakalářské, diplomové či doktorské práce v cizích jazycích. Opatření, které bude pravděpodobně zavedeno vysokými školami v České republice, je zavedení kurzů o kultuře zejména (avšak nejen pro) pro studenty a pracovníky, kteří se budou chystat na účast na mezinárodní mobilitě. Tyto kurzy by měly být také pro pracovníky škol, kteří se zahraničními studenty interagují a jejich porozumění či jazyková kompetence hraje významnou roli (jedná se např. o sekretářky).

Vzhledem k tomu, že mají někteří studenti obavy ze zvládnutí studia v zahraničí či zda budou jejich kvalifikace po návratu do naší země uznány a oni tak budou moci pokračovat v dalším studiu nebo získat práci odpovídající jejich vzdělání, je potřeba rozšířit formy a typy zahraničních pobytů s ohledem na jejich potřeby. V návaznosti na to je nutná digitalizace mobilit a záležitostí s nimi spojenými. To má v plánu zavést evropský program Erasmus+ ve svém aktuálním období 2021–2027, kdy chce zajistit digitalizaci zahraničních mobilit (včetně administrace) a nové typy blended mobilit (virtuálních či kombinovaných). Důsledkem toho mají být přijata nová opatření pro elektronickou výměnu potřebných dat, čímž se značně zjednoduší a urychlí proces zpracovávání dokumentů, který nejednoho studenta od pobytu či stáže v cizině odradil. Hladšímu průběhu zařizování mobility má přispět implementace European Student Card či iniciativa právě pro účastníky Erasmu *EK Erasmus Without Paper*. Dalším důležitým prvkem internacionalizace českého vysokého školství je podpora a rozvoj společných „joint“, „double“ či „multiple degrees“.

4.3. Boloňský proces a Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání

Na začátku mezinárodních studentských mobilit stál Boloňský proces, který započal podepsáním tzv. Boloňské deklarace v roce 1999 (Kramářová, 2007). Podle Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je jeho hlavním cílem vytvořit a rozvíjet Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání EHEA (European Higher Education Area), tedy prostředky, které propojí jednotlivé národní vysokoškolské systémy, zároveň je však kladen důraz na zachování rozmanitosti těchto systémů a zvýšit jejich vzájemnou propustnost.

Mezi hlavní prvky Boloňského procesu patří:

- Sjednocení stupně nabízeného studia, a to na tři – bakalářský (minimálně 3 roky), magisterský (2 roky) a doktorský (3 roky),
- zavedení jednotlivého kreditového systému ECTS (the European Credit Transfer and Accumulation System), kredity pak uděluje ta univerzita, kde student splní požadavky k udělení kreditů,
- dodatek k diplomu, ve kterém se uvádí kvalifikace, absolvované kurzy a získané kredity absolventem na hostující univerzitě,
- uznávání kvalifikací a diplomů pomocí Evropského rámce kvalifikací (EQF), ten definuje osm kvalifikačních úrovní, které odpovídají všem stupňům dosaženého vzdělání i s popisem dovedností a znalostí kvalifikované osoby,
- zabezpečení kvality studia s cílem zvýšení kvality výuky,
- Lisabonská úmluva o uznávání kvalifikací týkajících vysokoškolského vzdělání v rámci EU, kdy je absolventovi po předložení požadujícího dokladu o vzdělání nastoupit ke studium na instituci druhého státu (NOSTRIFIKAEC.mkc.cz, 2022),
- „joint degrees“, což jsou podle Černé (2016) studentské programy, které umožňují studovat zároveň na dvou či více vysokoškolských institucích napříč světem a získat tak buďto jeden společný diplom či diplomy z každé univerzity zvlášť.

EHEA je podle The Bologna Process Secretariat (2022) unikátní mezinárodní spoluprací v oblasti vysokoškolského vzdělávání a výsledkem politické vůle 49 zemí s různými politickými, kulturními a akademickými tradicemi, které v posledních dvaceti letech krok za krokem vybudovaly oblast realizující společný soubor závazků, jako jsou strukturální reformy a sdílené nástroje. Tyto země souhlasí a přijímají reformy vysokoškolského vzdělávání na základě společných klíčových hodnot, jako je svoboda projevu, autonomie institucí, nezávislé studentské odbory, akademická svoboda a volný pohyb studentů a zaměstnanců.

Boloňská deklarace dala vzniknout programům pro mobilitu studentů a zaměstnanců školských institucí. V této práci se budeme věnovat zejména dvěma hlavním, a to Erasmus+ a CEEPUS.

4.4. Erasmus+

Erasmus+, jež je podle Pokasice, Zergollen-Miletice a Nemeta (2018) zkratka pro **EuRopean Action Scheme for the Mobility of University Students**, je projektem Evropské unie zaměřeným na podporu vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu v Evropě pro aktuální období 2021-2027. Jeho priority jsou skrze celoživotní vzdělávání přispívat ke kvalitním pracovním místům, sociální soudržnosti, podněcovat inovace, posilovat evropskou identitu a aktivní občanství a je klíčovým nástrojem pro budování Evropského prostoru pro vzdělávání. Soustředí se také na záležitosti důležité pro naši budoucnost, jako je např. zvýšení kvality životního prostředí, výroba čisté energie bez emisí, bojovat chce proti změně klimatu a či podpora rozvoje technologií typu robotika či umělá inteligence. Přístupnější je také pro osoby s omezenými možnostmi či malé organizace (European Commission, 2022a). Erasmus+ je nejvyužívanějším programem pro studentskou mobilitu (Zapletal, 2022).

Klíčové cíle programu jsou:

- Umožnění mezinárodních výjezdů a podpora mezinárodní spolupráce,
- přínos inovací do vzdělávání a podpora všeobecného rozvoje dovedností u účastníků,
- zpřístupnění nenahraditelné zkušenosti ze zahraničí českým organizacím a pomoc navázat mezi organizacemi mezinárodní spolupráci (Dům zahraniční spolupráce, 2022a).
-

Erasmus není ve světě studentských mobilit žádnou novinkou, vznik programu se datuje již do roku 1987 a během těchto 35 let existoval v několika různých podobách a sloužil pro propagaci a podporu studentských mobilit (Lanzendorf a Teichler, 2002). Hned první rok se začlenilo 11 evropských zemí a do světa vyjelo více než 3 000 studentů. Česká republika se do skupiny těchto států přidala v roce 1998, tedy ještě dříve, než se vůbec stala součástí EU (EU-Media, s.r.o., 2014). Výjezd do zahraničí lze uskutečnit nejen

za studiem, ale i za stáží, obojí v délce minimálně 3 měsíce/1 semestr či trimestr a nesmí přesáhnout 12 měsíců. Erasmu je možné se zúčastnit tedy vícekrát v jednom studijním cyklu, pokud bude dodržena maximální délka pobytu (European Commission, 2022d).

4.4.1. Způsobilé země

V aktuálním období 2021-2027 jsou do programu plně zapojeny všechny členské země Evropské unie (27 států), členové Evropského sdružení volného obchodu, kteří jsou členy Evropského hospodářského prostoru (Norsko, Island, Lichtenštejnsko) a některé země, které jsou kandidáty pro vstup do Evropské unie (Republika Severní Makedonie, Turecká republika a Republika Srbsko). Tyto státy, které nejsou součástí EU, jsou označovány jako tzv. třetí země přidružené k programu. Celkový počet způsobilých států dosahuje počtu 33. Některých akcí spojených s programem Erasmus+ se však mohou účastnit po splnění podmínek a požadavků i státy, které nespádají ani do jedné z výše uvedených kategorií a jsou to třetí země nepřidružené programu, mezi které spadají i např. některé balkánské státy (European Commission, 2022b).

4.4.2. Vedení programu

Za celkové řízení programu je zodpovědná Evropská komise, mezi její kompetence jsou zahrnuty mimo jiné i správa rozpočtu či určení cílů programu a kritérií způsobilost. Žádosti o grant či sdělování výsledků má na starost Výkonná agentura pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast (EACEA). Dohromady tyto dvě instituce pak provádějí výzkum či vyhodnocují studie (European Commission, 2022c).

4.4.3. Rozpočet programu pro období 2021-2027

Odhadovaný rozpočet programu Erasmus+ je pro období 2021-2027 26,2 miliardy eur, což je skoro dvojnásobek, než byl rozpočet pro minulé období (2014-2020). Peníze budou ze 70 % použity na podporu mobility, zbylých 30 % pro projekty spolupráce a pro činnost v oblasti rozvoje politiky (European Commission, 2021b).

4.4.4. Financování pobytů

Co se týká financování mobility přes program Erasmus+, tak se předpokládá spoluúčast studenta na placení nákladů. Výše stipendia je vypočítána podle předpokládané délky pobytu studenta, kdy se jeden měsíc bere jako 30 dní bez rozdílu, zda má či nemá 30 dní. Tento grant je stanoven pro všechny studenty v dané zemi odkud student vyjíždí, stejný a bez ohledu na vysokoškolskou instituci, liší se pouze v destinaci. Země jsou rozděleny do dvou skupin podle finanční náročnosti pobytu a částka stipendia je stanovena na rozmezí 480–600 eur/měsíc. V levnější cenové kategorii jsou státy jako Bulharsko, Estonsko, Chorvatsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Makedonie, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko, Turecko, v té dražší to jsou pak státy zejména západní, severní či jižní Evropy (Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Island, Itálie, Kypr, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Španělsko, Švédsko). Pokud je někdo ze znevýhodněného sociálně-ekonomického prostředí či má specifické potřeby, může požádat o navýšení finanční podpory. Vzhledem k tomu, že Erasmus+ podporuje i ekologické smýšlení, byl vytvořen projekt Green Erasmus. Požádat o jednorázový příspěvek 50 eur mohou studenti, kteří se rozhodnou zvolit ekologicky šetrnou dopravu jako je např. spolujízda, cesta autobusem či vlakem (Centrum zahraniční spolupráce MUNI, 2022).

4.5. CEEPUS

Program CEEPUS, celým názvem **C**entral **E**uropean **E**xchange **P**rogramme for **U**niversity **S**tudies, je programem pro mobilitu vysokoškolských studentů. Založen je na multilaterální spolupráci mezi univerzitami v rámci tzv. rozšířeného Podunají, tedy střední a jihovýchodní Evropy. Určen je pro žáky, studenty, učitele a zaměstnance škol (CEEPUS, 2021a). Podle Trnky (2014) se Česká republika k programu připojila v roce 1996 a nejnovější mezinárodní dohoda CEEPUS III u nás byla přijata v roce 2011.

Zásadní cíle programu jsou:

- Propojit univerzity členských zemí pomocí mezinárodní spolupráce na projektech (označovány jako sítě),

- možnost mobility studentů a akademických pracovníků a přispívá k propojení Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání a Evropského výzkumného prostoru (Dům zahraniční spolupráce, 2022b).

Tento program je možné absolvovat v rámci sítě partnerských vysokých škol nebo individuálně jako tzv. Freemover (v případě, že studentu či akademickému pracovníkovi nevyhovuje nabízená univerzitní síť v rámci které lze vyjet). Vyjet do zahraničí lze na krátkodobou i semestrální studentskou mobilitu, letní školy, odborné exkurze, koordinační schůzky nebo mohou program využít pro mobilitu i akademičtí pracovníci. Pokud student píše diplomovou či disertační práci, může svůj pobyt využít k výzkumu. Na zahraniční pobyt lze vyjet nejdříve po absolvování dvou semestrů bakalářského studia. Krátkodobá mobilita musí trvat nejméně 21 dní, semestrální lze uskutečnit v délce 3-10 měsíců (Dům zahraniční spolupráce 2022c). Pobyt v kratší délce než 3 měsíce je povolen pouze studentům pracujícím na magisterské či doktorské práci. Exkurze a letní školy mohou vyjet na dobu kratší než jeden měsíc (avšak nesmí být kratší než výše zmíněných 21 dní). Granty CEEPUS jsou omezeny na 10 měsíců pro bakalářský a magisterský cyklus, pro studenty doktorského studia omezení není (CEEPUS, 2021d). Trnka (2014) uvádí ve své prezentaci výhody tohoto programu, řadí se mezi ně např. online přihlášky, které lze podat s předstihem pouze jeden semestr či existence „Joint Programmes“ a „Joint Degrees“. K roku 2021 proběhlo přes CEEPUS 75 000 úspěšných mobilit a program čítá 1 600 zapojených institucí a 86 financovaných sítí (CEEPUS, 2021c).

4.5.1. Způsobilé země

Do programu CEEPUS je zapojeno 16 zemí střední a jihovýchodní Evropy, a to:

 Albánie	 Chorvatsko	 Rakousko
 Bosna a Hercegovina	 Maďarsko	 Rumunsko
 Bulharsko	 Severní Makedonie	 Slovensko
 Černá Hora	 Moldávie	 Slovinsko
 Česká republika	 Polsko	 Srbsko
 Kosovo		

Obrázek 1: Přehled států zapojených do programu CEEPUS

Zdroj: Dům zahraniční spolupráce, 2022b

Obrázek 2: Mapa způsobilých států pro CEEPUS

Zdroj: CEEPUS, 2021b

4.5.2. Vedení programu

Nejvyšším rozhodovacím orgánem CEEPUS se nazývá Společný výbor ministrů, ten se schází jednou ročně a přijímá všechna strategická rozhodnutí a má na starost rozpočet. Koordinaci, hodnocení, vývoj programů a reklamu zařizuje Centrální kancelář CEEPUS, která se nachází ve Vídni. Každá země má svou Národní kancelář (CEEPUS, 2021a). Společnému výboru ministrů předsedá jeden z jeho členů, zvolený jako

předseda CEEPUS, nyní to je Polsko. Národní kancelář pro Českou republiku sídlí v Domě zahraniční spolupráce v Praze (Trnka, 2014).

4.5.3. Financování pobytů

Tento program má společnou vnitřní měnu, kterou je „jeden stipendijní měsíc“, definovaný jako „plné stipendium podle místní životní úrovně.“ Každý rok se všechny země zavazují k počtu měsíců přicházejících stipendií, které dají k dispozici pro následující akademický rok (CEPPUS, 2021b). Měsíční sazba grantu je individuální, závisí na hostitelské zemi a může se lišit (CEPPUS, 2021d). Stipendium má sloužit pouze pro ubytování a stravování, případně pro cestovní pojištění a je propláceno v zemi výjezdu. Cestovné je propláceno domácí školou (VUT, 2022).

4.6. Ostatní programy

Erasmus+ a CEEPUS jsou sice nejvyužívanějšími programy pro studentskou mobilitu a jsou tedy stěžejní pro vypracování této práce, avšak existuje mnoho dalších programů, do těchto je však Univerzita Palackého zapojena.

4.6.1. Erasmus Mundus

Erasmus Mundus podporuje excelenci a celosvětovou internacionalizaci vysokoškolských institucí. Koná tak skrze magisterské studijní programy, které jsou uznávané vysokoškolskými institucemi se sídlem v Evropě a které budou otevřeny institucím v jiných zemích světa. Do projektu se mohou zapojit všechny země s výjimkou Běloruska. Jsou dva typy aktivit, do kterých se lze zapojit, a to Společné magisterské studium Erasmus Mundus (EMJM) a Opatření na podporu návrhů Erasmus Mundus (EMDM).

Výše grantu EMJM závisí na:

- Příspěvku na institucionální náklady realizace programu,
- maximálním počtu studentských stipendií, která mají být udělena za dobu trvání dohody,
- navýšení ke krytí individuálních potřeb.

Podmínkou je získat 60, 90 nebo 120 ECTS, záleží na délce studia (Dům zahraniční spolupráce, 2022d).

V rámci „joint degree“ nebo „joint master degree“ se Univerzita Palackého podle Zahraničního oddělení UP (2022a) podílí na třech programech zahraniční spolupráce, a to na programech:

- GLODEP
- DIGITAL EARTH
- EURO CULTURE

4.6.2. Akademická informační agentura (AIA)

AIA je agentura, která informuje a shromažďuje informace o nabídkách zahraničních stipendijních pobytů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Česká republika je propojena díky mezinárodním dohodám s cca 30 státy světa, mimo Evropu to jsou státy střední a jihovýchodní Asie (Čína, Japonsko, Jižní Korea a Mongolsko), Egypt či Peru. V těchto dohodách se zavazují k prohlubování a rozvíjení vzájemné spolupráce v oblasti školství a vědy. Tyto smlouvy se vztahují na studenty a akademické pracovníky veřejných univerzit, studenty středních škol (ve Francii a Německu) a o možnostech hospitačních stáží a seminářů pro učitele německého a francouzského jazyka. Agentura dále také informuje o dalších možnostech studia v zahraničí a každý rok vydává katalog stipendijních nabídek s informacemi nejen o nabízených zemích nebo stipendiích (Dům zahraniční spolupráce, 2022).

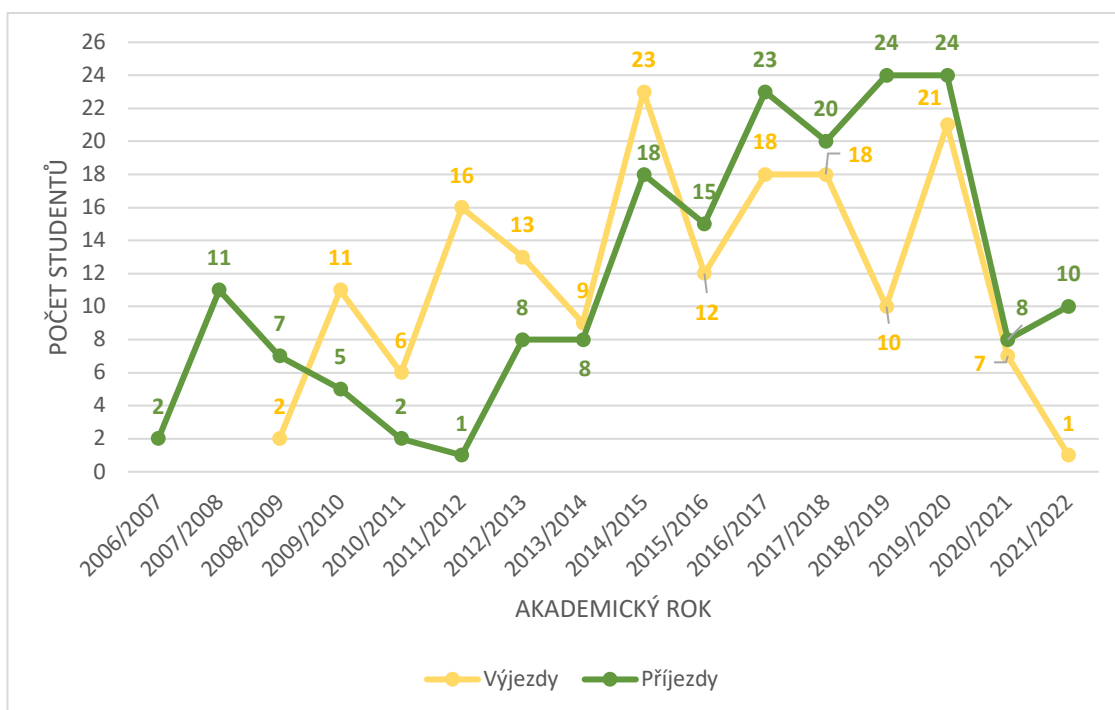
4.6.3. Merrillův program

Program založený panem Charlesem Merrillem (1920-2017) je zaměřen na semestrální či roční studijní pobyt na jedné z partnerských univerzit Univerzity Palackého v USA. Do roku 2015 byl pobyt plně hrazen díky charitativní činnosti pana Merrilla, od té doby je spolufinancován jinými zdroji, jako je třeba Erasmus+, Univerzita Palackého a vlastními zdroji studenta. Přihlásit se může student 2. ročníku

magisterského studia, 3. ročníku za předpokladu, že bude pokračovat v navazujícím studiu. V případě magisterského studia může přes tento program do USA vyjet student i 1. ročníku. Pro školní rok 2022/2023 je umožněna spolupráce se dvěma americkými univerzitami (Moravian College v Pensylvánii a COE College Cedar Rapids v Iowa) a jednou, která je otevřena pouze pro studenty navazujícího magisterského oboru Mezinárodní humanitární a sociální práce (Fordham University v New Yorku) (Zahraniční oddělení Univerzity Palackého, 2022b).

5. ANALÝZA STATISTICKÝCH DAT

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na analýzu dat krátkodobých mobilit na katedře geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Rozdělena je na dvě podkapitoly, první obsahuje analýzu dat o příjezdech, ta druhá o výjezdech. Analýza proběhla vzhledem k několika aspektům, jako je např. pohlaví, stupeň studia, stát či státní občanství. Datová sada o příjezdech zahrnuje období školních let 2006/2007 až 2021/2022. Tato data však nejsou úplná vzhledem k tomu, že aktuální školní rok ještě není u konce a některé mobility stále probíhají. Data o výjezdech jsou dostupná pro období o dva roky kratší, než o příjezdech, tedy pro 2008/2009 až 2021/2022. Následující graf (Obrázek 3) znázorňuje vývoj počtů studentů katedry geografie, kteří vyjeli na krátkodobou zahraniční mobilitu (vyznačeno žlutou barvou) a také studentů, kteří v rámci krátkodobé mobility na tuto katedru zavítali (vyznačeno zeleně). Tento graf doplňuje tabulka č. 1, která obsahuje charakteristiky časových řad.

Obrázek 3: Vývoj počtu vyjíždějících a přijíždějících účastníků studentských mobilit v období 2006-2022

Zdroj: Zahraniční oddělení UP, data ze systému STAG; vlastní zpracování

Vývoj počtu příjíždějících studentů významně vzrostl mezi akademickými roky 2006/2007 a 2007/2008 (o 450 %), avšak po tomto roce nastalo období propadu, které trvalo až do roku 2012, kdy přijel na katedru geografie pouhý jeden student. Hodnoty mezi roky 2007/2008 a 2008/2009 klesly o 386 %. Jedním z hlavních důvodů mohla být finanční krize, která na svět udeřila v roce 2008. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v roce 2012/2013, kdy byla hodnota o 750 % vyšší, než v roce předchozím. Následující roky byly zaznamenány růsty i propady, od roku 2013/2014 však celkově hodnota narostla k roku 2018/2019 o 20 %. Významným byl také rok 2014/2015, kdy byl zaznamenán nárůst. Ten mohl být způsoben novým strategickým obdobím Evropské unie na léta 2014-2020, kdy se účastníkům dostalo větší finanční i politické podpory. Celosvětová pandemie koronaviru, která však v roce 2020 započala, odstartovala dramatický propad počtu příjezdů zahraničních studentů nejen na katedru geografie. Mezi lety 2019/2020 a 2020/2021 tak nastal propad v příjezdu zahraničních studentů o 67 %. Se zlepšením koronavirové situace se opatření pro cestování a studentskou mobilitu uvolnila a od minulého roku byl opět zaznamenán nárůst (o 91,7 %, Tabulka 1: Příjezdy – ŘI). Oproti počátečním datech z roku 2006/2007 se počet příjíždějících studentů na katedru k letošnímu akademickému roku, tedy 2021/2022, zvýšil přesně 5x (Tabulka 1: Příjezdy – BI).

Data o vyjíždějících nebyla za akademické roky 2006/2007 a 2007/2008 pro zpracování tohoto výzkumu k dispozici, časová řada tedy začíná obdobím 2008/2009. Studenti geografické katedry pravděpodobně nepocítovali již zmiňovanou finanční krizi, která započala v roce 2008, v takové míře jako studenti zahraniční, hodnota výjezdů se oproti počátečnímu roku datové řady navýšila 5,5x, tedy na 550 %. Krize však na Českou republiku pravděpodobně padla až následující rok, kdy přišel propad o 495 %. Výrazné změny v kladném směru byly zaznamenány, stejně jako u příjezdů, v akademickém roce 2014/2015, a to pravděpodobně opět díky tehdy nastupujícímu strategickému období EU. V tomto akademickém roce byl zaznamenán doposud nejvyšší počet výjezdů (23). Samozřejmě i na vyjíždějící studenty dopadla v roce 2020 pandemie a cestování nebylo povoleno (Tabulka 1: Výjezdy – ŘI). Od počátku sledovaného období (2008/2009) se k letošnímu roku počet výjezdů snížil o polovinu (Tabulka 1: Výjezdy – BI).

Tabulka 1: Charakteristiky časové řady výjezdů a příjezdů za období 2006-2021

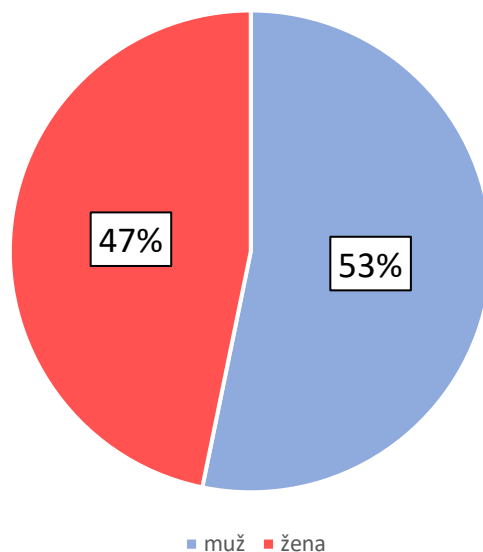
Vysvětlivka.: **ŘI** – řetězový index (jednotlivé akademické roky jsou porovnávány vždy vůči předchozímu), **BI** – bazický index (hodnoty jsou porovnávány vůči počátečnímu akademickému roku)

	Výjezdy	ŘI (%)	BI (%)	Příjezdy	ŘI (%)	BI (%)
2006/2007	-	-	-	2	100,0	100,0
2007/2008	-	-	-	11	550,0	550,0
2008/2009	2	100,0	100,0	7	63,6	350,0
2009/2010	11	550,0	550,0	5	71,4	250,0
2010/2011	6	54,5	300,0	2	40,0	100,0
2011/2012	16	266,7	800,0	1	50,0	50,0
2012/2013	13	81,3	650,0	8	800,0	400,0
2013/2014	9	69,2	450,0	8	100,0	400,0
2014/2015	23	255,6	1150,0	18	225,0	900,0
2015/2016	12	52,2	600,0	15	83,3	750,0
2016/2017	18	150,0	900,0	23	153,3	1150,0
2017/2018	18	100,0	900,0	20	87,0	1000,0
2018/2019	10	55,6	500,0	24	120,0	1200,0
2019/2020	21	210,0	1050,0	24	100,0	1200,0
2020/2021	7	33,3	350,0	8	33,3	400,0
2021/2022	1	14,3	50,0	10	125,0	500,0

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

5.1. Příjezdy (zahraniční studenti přijíždějící na katedru geografie UP)

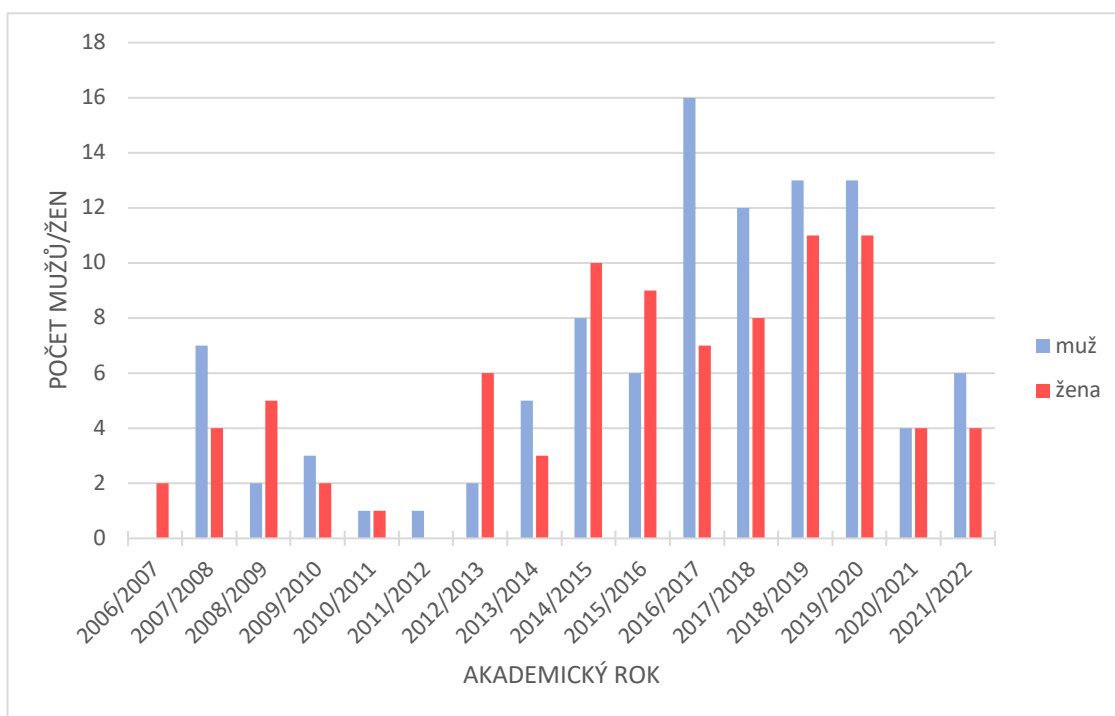
V datovém souboru byly obsaženy anonymní údaje o mezinárodních studentech, kteří přijeli v rámci krátkodobé mobility na katedru geografie Univerzity Palackého v Olomouci. V souboru byla data od roku 2006 a sdílela informace např. o ak. roce příjezdu, pohlaví, stupni studia, ve kterém student přijel, studijním oboru či typu financování (Erasmus+, CEEPUS atd.). Byla zde také informace o sídle domovské univerzity, které byly potřebné pro naplnění jednoho z hlavních cílů práce, nicméně u 50,5 % studentů (94) tento údaj nebyl uveden. Z tohoto důvodu byla zkoumána data jak s ohledem na neuvedené státy, tak i pouze se státy známými. Celkový vzorek za období posledních 15 let (2006/2007 až 2021/2022) čítal **186 studentů**.

Obrázek 4: Poměr zastoupení mužů a žen zúčastněných mobility na katedře geografie UP

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

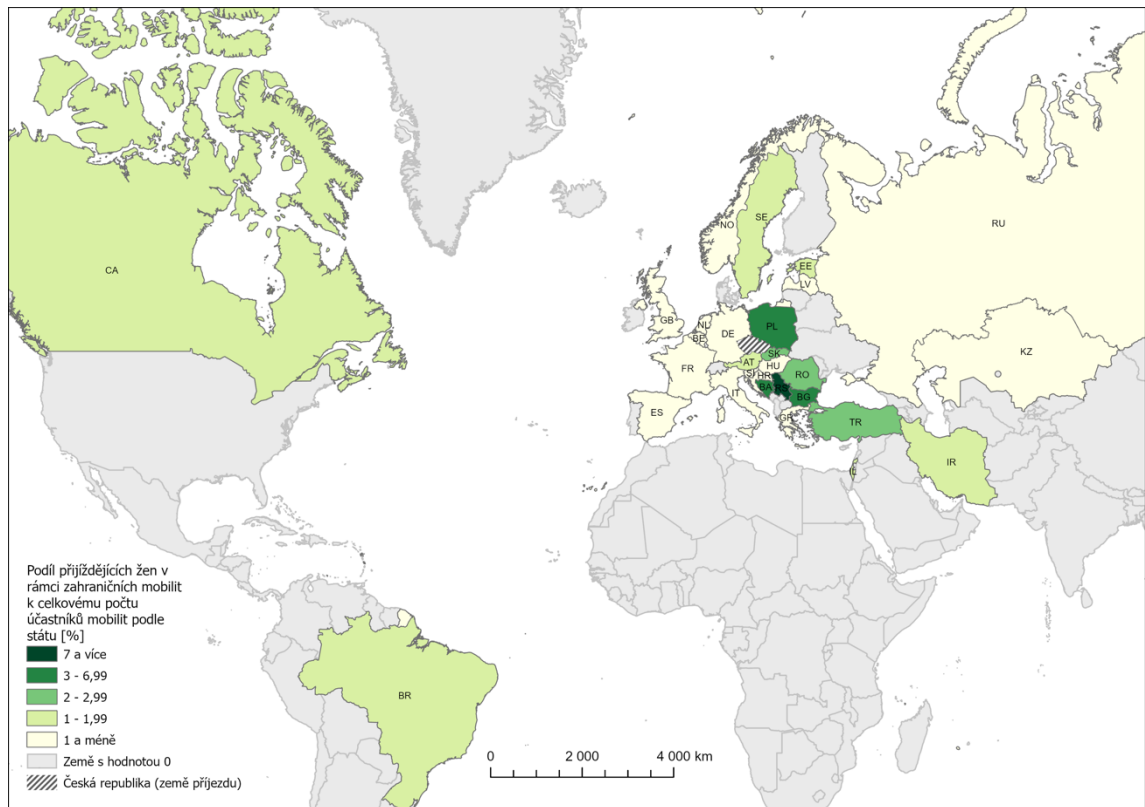
Z grafu výše (Obrázek 4) vyplývá, že ve sledovaném období se rozhodlo strávit část svých studií na katedře geografie více mužů (53 %) než žen (47 %).

Obrázek 5: Vývoj počtu přijíždějících mužů a žen ve sledovaném období

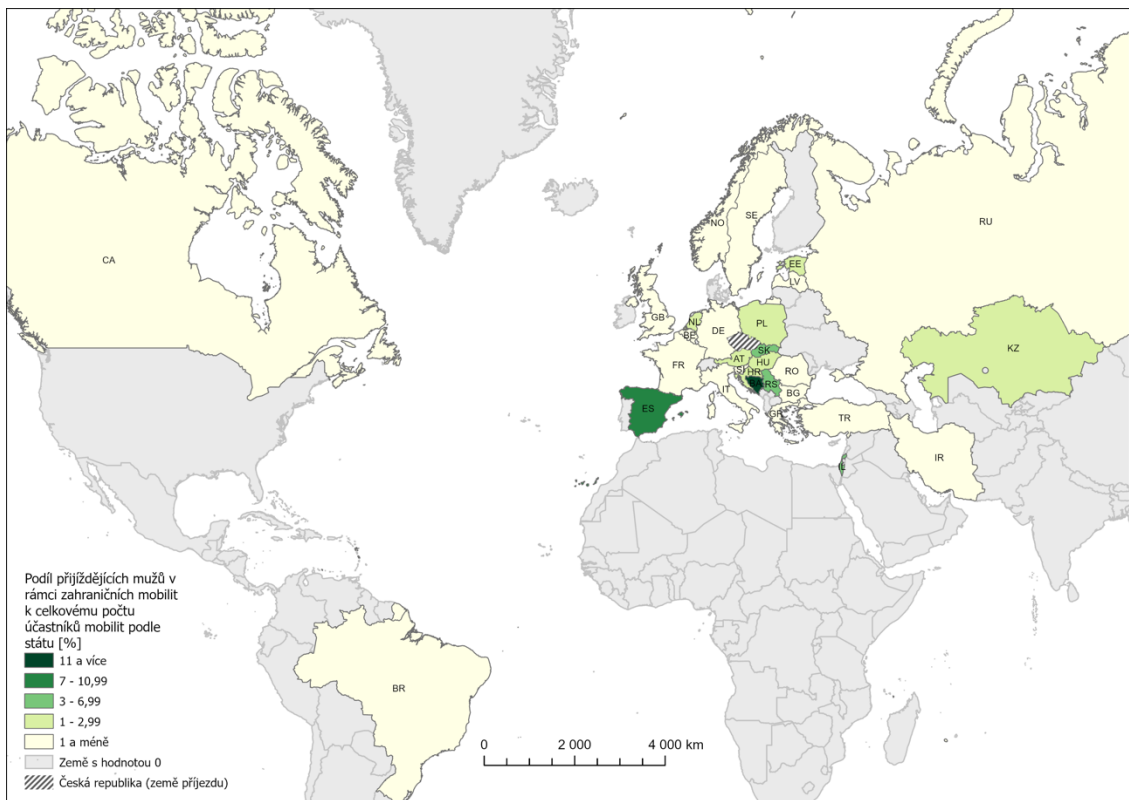
Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

Konkrétně bylo něžné pohlaví zastoupeno počtem 87, u opačného pohlaví to bylo 99. Ne každý akademický rok však přijelo více mužů než žen, z předešlého grafu (Obrázek 5) můžeme vidět, že v letech 2008/2009, 2012/2013, 2014/2015 a 2015/2016 přijelo právě více žen, velký rozdíl se však odehrál v roce 2016/2017, kdy na Olomouckou katedru geografie zavítalo dokonce 2x více mužů než žen. Největší podíl žen přijelo ze Srbska (viz Obrázek 6), největší podíl mužů pak z Bosny a Hercegoviny (Obrázek 7).

Obrázek 6: Podíl žen dle jednotlivých zemí k celkovému počtu přijíždějících studentů na katedru geografie UP

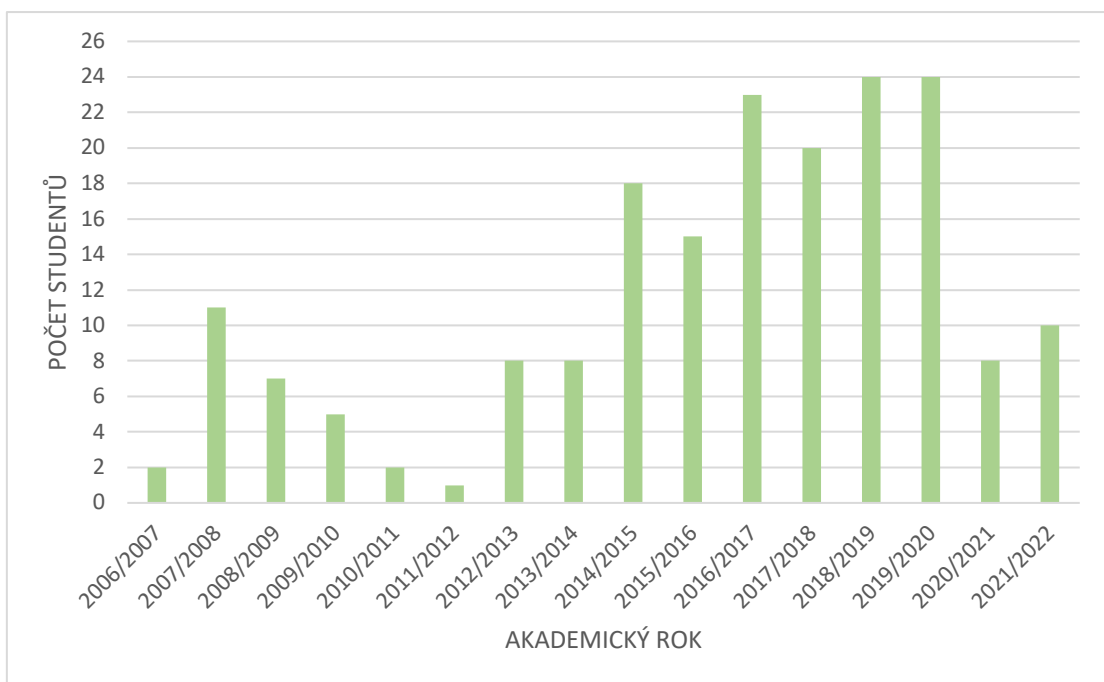
Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování v ArcGIS Pro

Obrázek 7: Podíl mužů dle jednotlivých zemí k celkovému počtu příjezďících studentů na katedru geografie UP

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování v ArcGIS Pro

Během let se samozřejmě měnily i celkové počty příjezďících studentů, což lze vidět již na srovnání výjezdů a příjezdů výše v obrázku č. 3. Následující graf (Obrázek 8) však znázorňuje proměny v číslech pouze pro příjezdy.

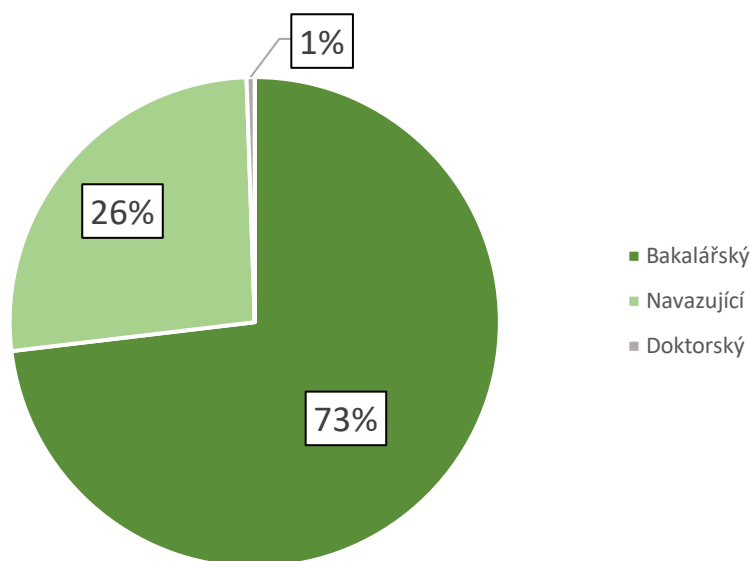

Obrázek 8: Vývoj počtu příjezďících studentů na katedru geografie UP

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

Od začátku sledovaného období přijelo nejvíce studentů v akademických letech 2018/2019 a 2019/2020, kdy tento počet činil 24 studentů. Zájem však začal růst už v roce 2014/2015, zásluhu na tom může mít vznik nového programu pro mezinárodní mobility Erasmus+, který tehdy právě vstoupil do nového programového období 2014-2020 a přinesl s sebou nové možnosti a lepší finanční či politické zázemí pro studenty. Naopak nejméně studentů přijelo v roce 2012. Vzhledem ke koronavirové krizi v letech 2020-2021 je rozdíl mezi začátkem a koncem sledovaného období pouhý pětinasobek.

Dalším hlediskem, ze kterého byla datová sada zkoumána, byl stupeň studia, ve kterém zahraniční studenti na krátkodobou mobilitu přijeli. Podle grafu níže (Obrázek 9), který obsahuje podíl počtu studentů podle stupňů studia, přijelo nejvíce účastníků krátkodobé mobility v průběhu bakalářského studia, a to 73 % (136). Následovalo studium magisterské s podílem 26 %, což činí 49 studentů. Nejméně pak vyjelo studentů doktorského studia (1 %).

Obrázek 9: Podíl přijíždějících studentů podle stupně studia

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

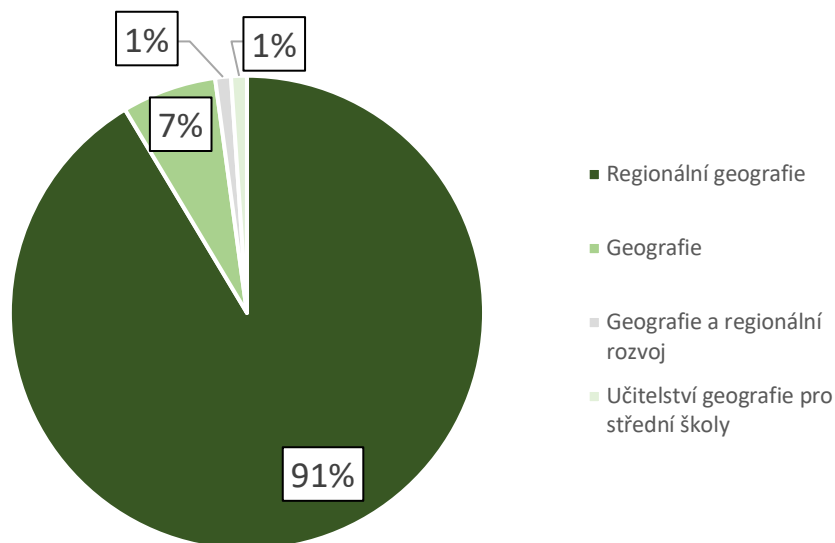
Tabulka 2 obsahuje jak obor, který studenti v rámci svého pobytu na katedře geografie studovali, tak i pohlaví a tři stupně vysokoškolského vzdělání – bakalářský, navazující a nejvyšší stupeň, doktorský. Hodnoty jsou uvedeny v absolutních hodnotách. Nejatraktivnějším oborem pro mezinárodní studenty byla na katedře geografie Regionální geografie, a to jak na úrovni bakalářského studia, kdy přijelo 66 mužů a 58 žen, tak i na úrovni studia navazujícího (25 mužů, 25 žen). Na doktorské studium přijela

pouze jeden studentka, také oboru Regionální geografie. Tento obor přijelo studovat 91 % účastníků (170). Obor Regionální geografie se podle nové akreditace jmenuje od školního roku 2020/2021 Geografie a studovat ho na Univerzitu Palackého přijelo 12 studentů (7 %). Vzhledem k analyzovanému období je tedy logické, že RG má prozatím v mobilitách větší zastoupení než Geografie, která je nová. Výsledky analýzy podílu studentů podle oborů je možné vidět i v grafu Obrázek 10.

Tabulka 2: Studovaný stupeň studia v době příjezdu podle oboru a pohlaví

Obor	Pohlaví	Bakalářský	Navazující	Doktorský
Geografie	muž	7	0	0
	žena	5	0	0
Geografie a regionální rozvoj	muž	0	1	0
	žena	0	1	0
Regionální geografie	muž	66	25	0
	žena	58	20	1
Učitelství geografie pro střední školy	muž	0	0	0
	žena	0	2	0
Celkový součet		136	49	1

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

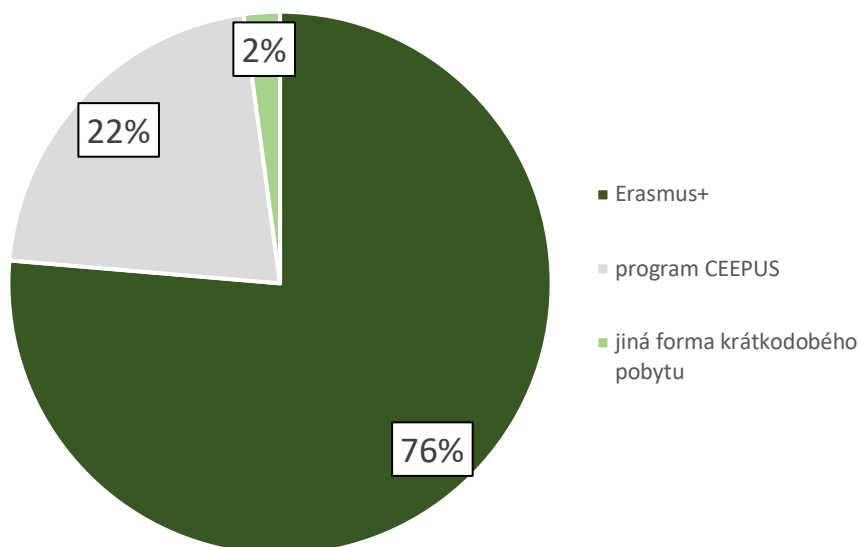

Obrázek 10: Podíl zastoupení studovaných oborů na katedře geografie UP zahraničními studenty

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

Co se týče financování, většinu mobilit zprostředkovává a financuje program Evropské unie Erasmus+, do kterého byly zahrnuty jak mobility Erasmus, tak i Erasmus+: ostatní. Touto cestou se na katedru geografie vydalo ve sledovaném období 76 % (142)

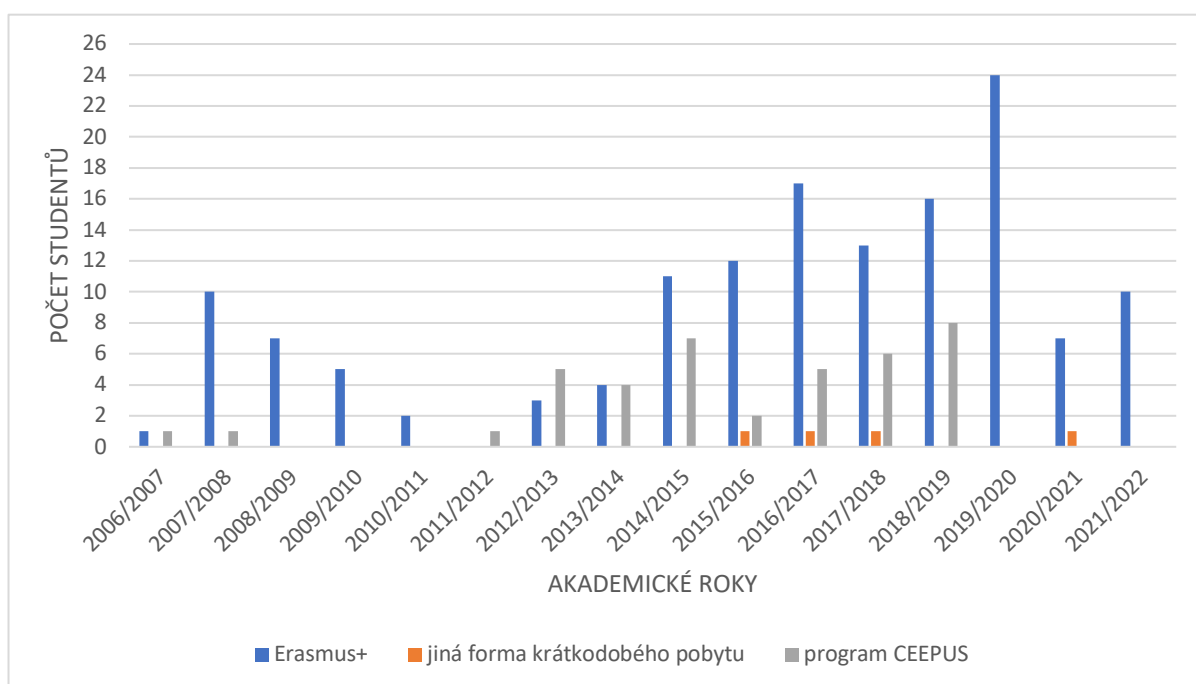
účastníků. Erasmus+ nabízí jak studijní pobyty, tak i pracovní stáže po celé EU a partnerských zemích a je obecně mezi studenty velmi oblíbený. Na druhém místě se pak umístil CEEPUS (22 %), program mobility pro střední a jihovýchodní Evropu. Oblíbený je zejména kvůli možnosti kratšího výjezdu na zahraniční pobyt než jeden měsíc. Jinou formu krátkodobého pobytu využili 2 % studentů (Obrázek 9).

Obrázek 11: Využití programů mobility zahraničními studenty

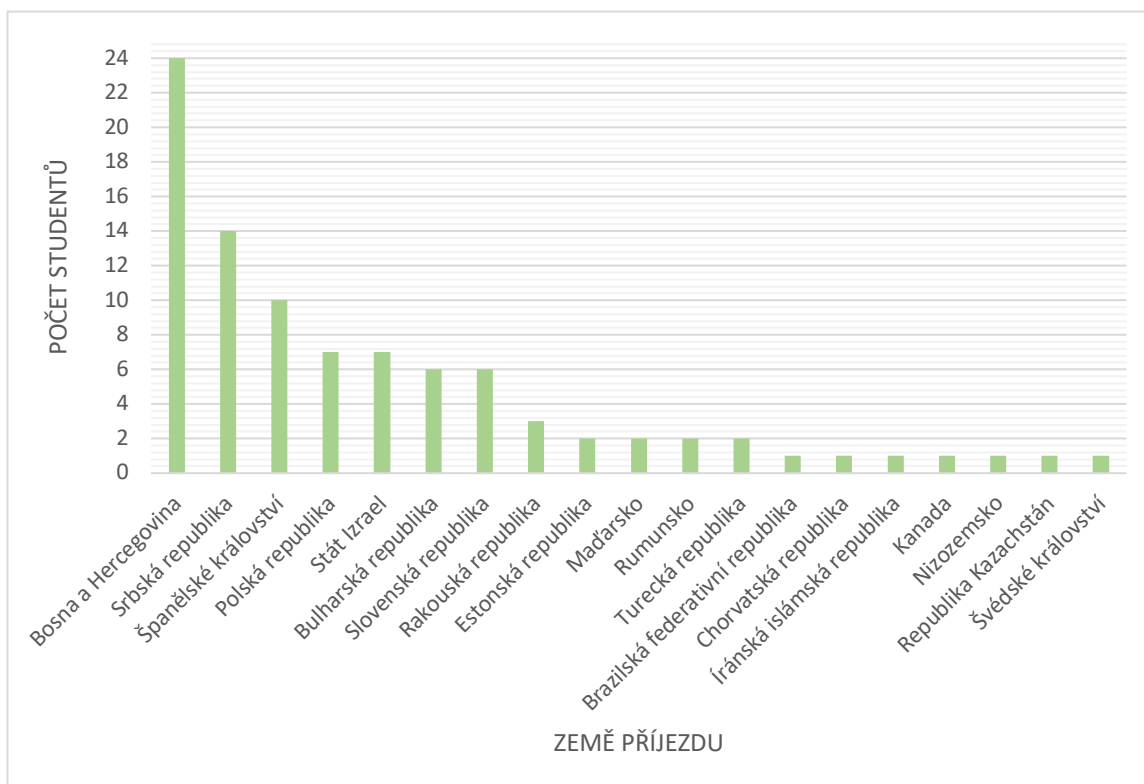
Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

Forma financování byla předmětem analýzy i ve vztahu k akademickým rokům. Obrázek 12 znázorňuje, která forma financování je v daném státě nejvíce zastoupena.

První sledovaný rok přijel stejný počet účastníků přes Erasmus+ a CEEPUS, ve zbylých letech vedl, nepřekvapivě vzhledem k výsledkům výše, kromě roku 2012/2013, Erasmus+. Ve zmiňovaném akademickém roce 2012/2013 zvolilo více studentů mobilitu přes CEEPUS.

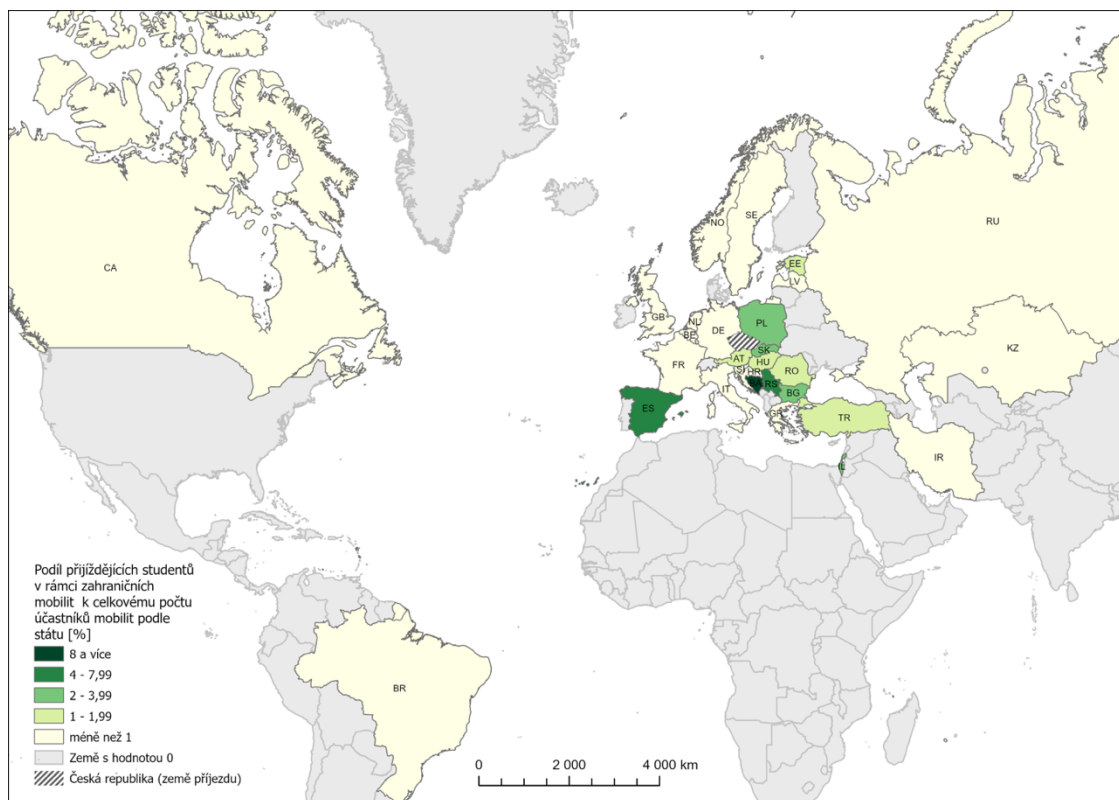
Jedním z cílů této závěrečné práce je zjistit, ze kterých zemí k nám přijíždí nejvíce studentů. U velké části studentů (50,5 %) však tyto údaje nejsou k dispozici, proto byla provedena i analýza státního občanství mezinárodních studentů, avšak ani údaje o státní příslušnosti nebyly k dispozici u všech. Podle uvedených států příjezdu navštívilo se záměrem studijního pobytu katedru geografie nejvíce zástupců Balkánského poloostrova (viz Obrázek 13). Z Bosny a Hercegoviny to bylo 24 studentů (26,1 %), následovali účastníci ze Srbska, kterých bylo 14 (15,2 %) a 10 studentů (10,9 %) dorazilo ze Španělského království. Po jednom přijeli studenti z Brazílie, Chorvatska, Íránu,

Obrázek 13: Počet studentů podle státu příjezdu

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

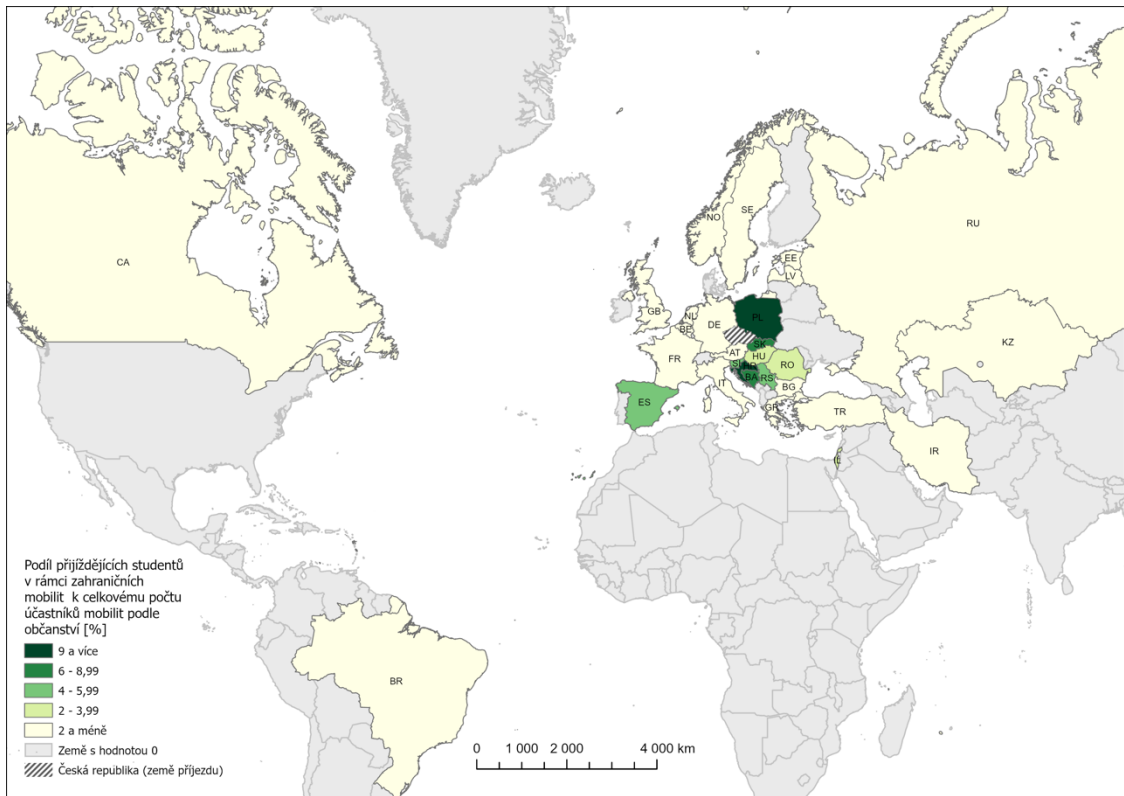
Země, ze kterých na katedru geografie Univerzity Palackého v Olomouci zahraniční studenti přijíždějí, jsou zachyceny v mapě (Obrázek 14) níže.

Obrázek 14: Podíl zahraničních studentů dle jednotlivých zemí k celkovému počtu příjezdících studentů na katedru geografie UP

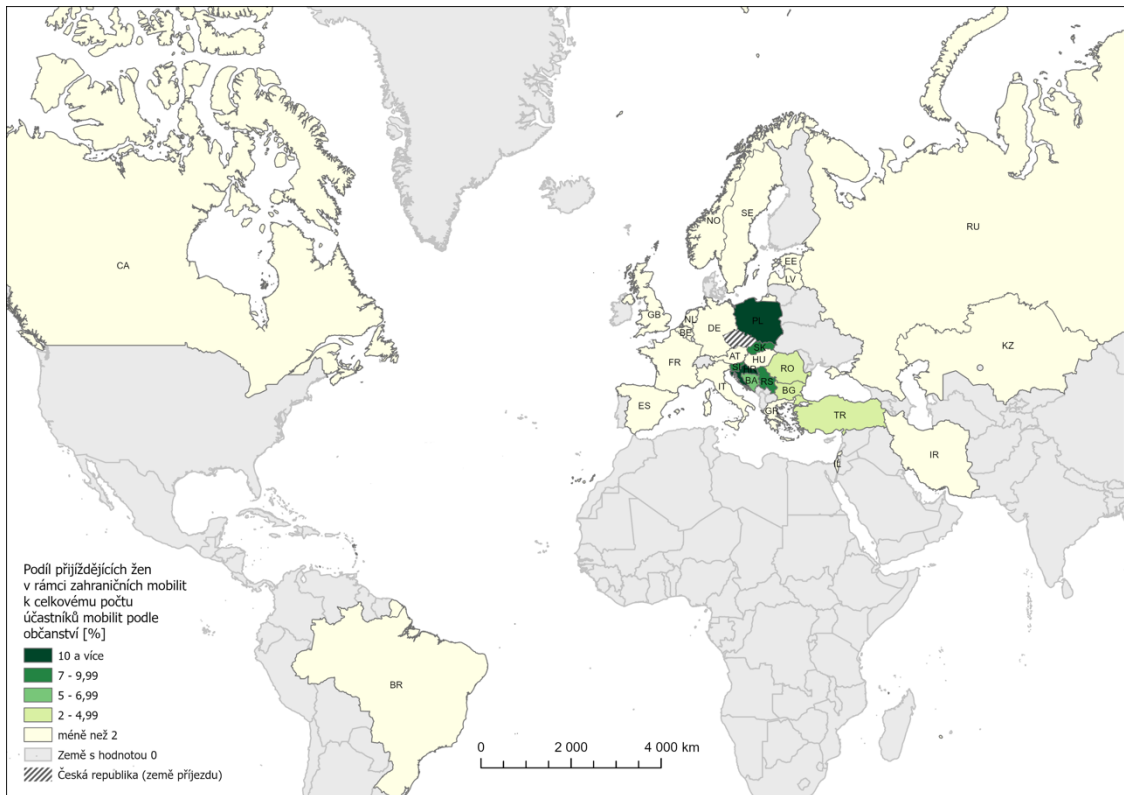
Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování v ArcGIS Pro

Posledním zkoumaným aspektem bylo u příjezdících studentů občanství. Ani tato data však nebyla úplná, u 16,1 % státní příslušnost nebyla uvedena. Mezi ta uvedená nejpočetnější občanství se řadí chorvatské (21,5 %) a polské (14,5 %). Chorvatsko se sice mezi zeměmi příjezdu neobjevilo, avšak v Bosně a Hercegovině žije 17 % obyvatel, kterým přísluší chorvatská národnost (Pánek a kol., 2013). Mezi nejčastější státní příslušnosti, ke kterým se hlásily ženy, patřilo opět to polské (19,5 %) a chorvatské (17,2 %), tentokrát však v opačném pořadí, než tomu bylo u hodnocení celku. Mapa je k dispozici na obrázku 16. Nejvíce mužů uvedlo občanství chorvatské, a to 25,3 % (Obrázek 17).

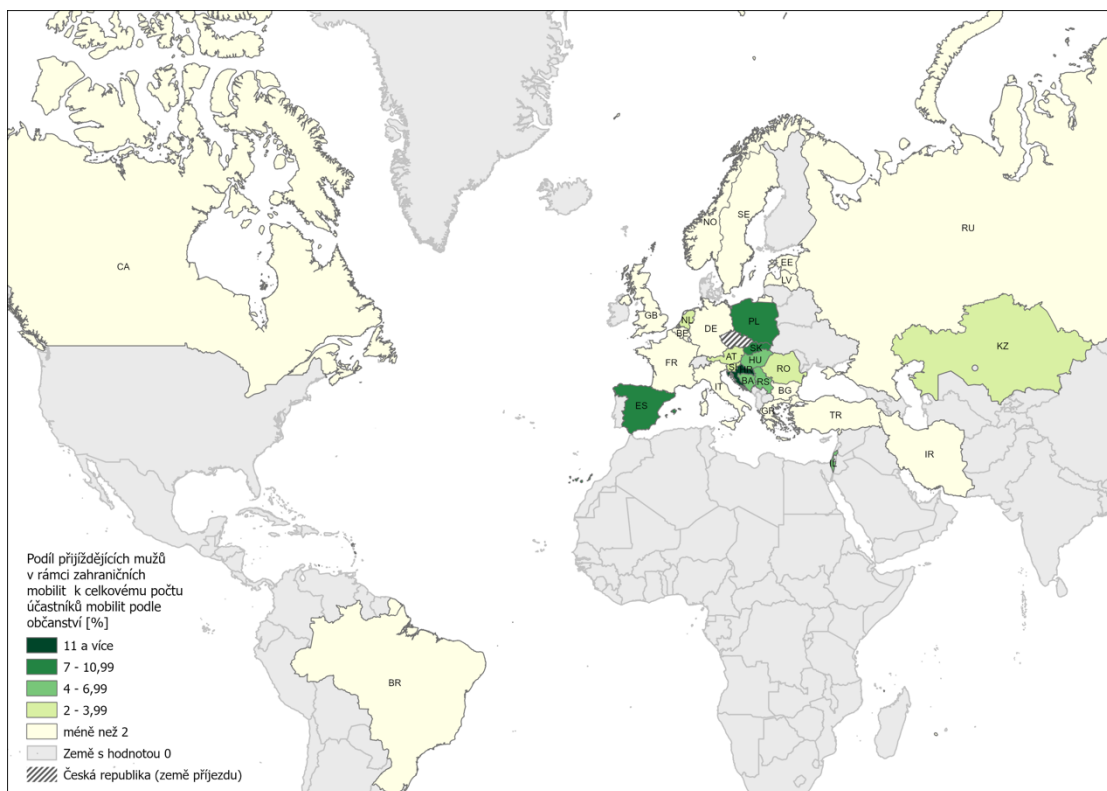
Obrázek15: Podíl zahraničních studentů dle občanství k celkovému počtu přijíždějících studentů na katedru geografie UP

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování v ArcGIS Pro

Obrázek 16: Podíl zahraničních žen dle občanství k celkovému počtu přijíždějících studentů na katedru geografie UP

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování v ArcGIS Pro

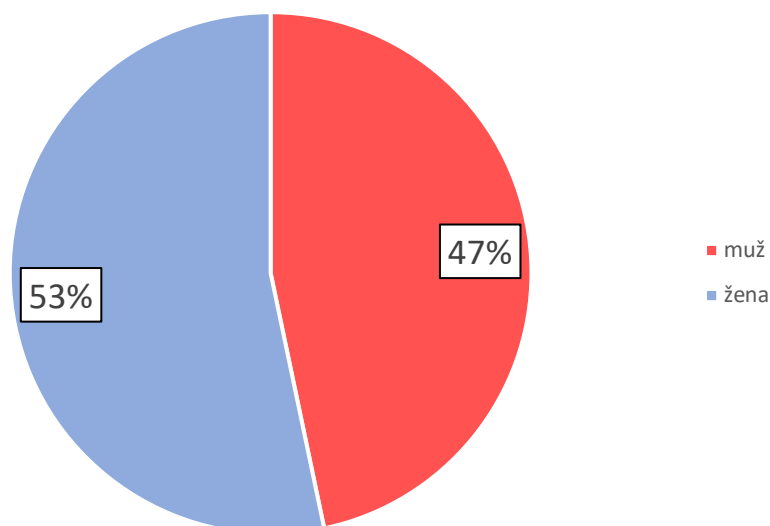
Obrázek17: Podíl zahraničních mužů dle občanství k celkovému počtu přijíždějících studentů na katedru geografie UP

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování v ArcGIS Pro

5.2. Výjezdy (studenti katedry geografie vyjíždějící na zahraniční krátkodobou mobilitu)

Poskytnutá datová sada obsahovala i informace o studentech katedry geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého, kteří strávili úsek svého studia v cizině. Těchto studentů bylo za období 2008/2009 až 2021/2022 celkem **167**. Analyzovány byly opět ukazatele jako např. pohlaví, fáze studia, forma financování či stát výjezdu.

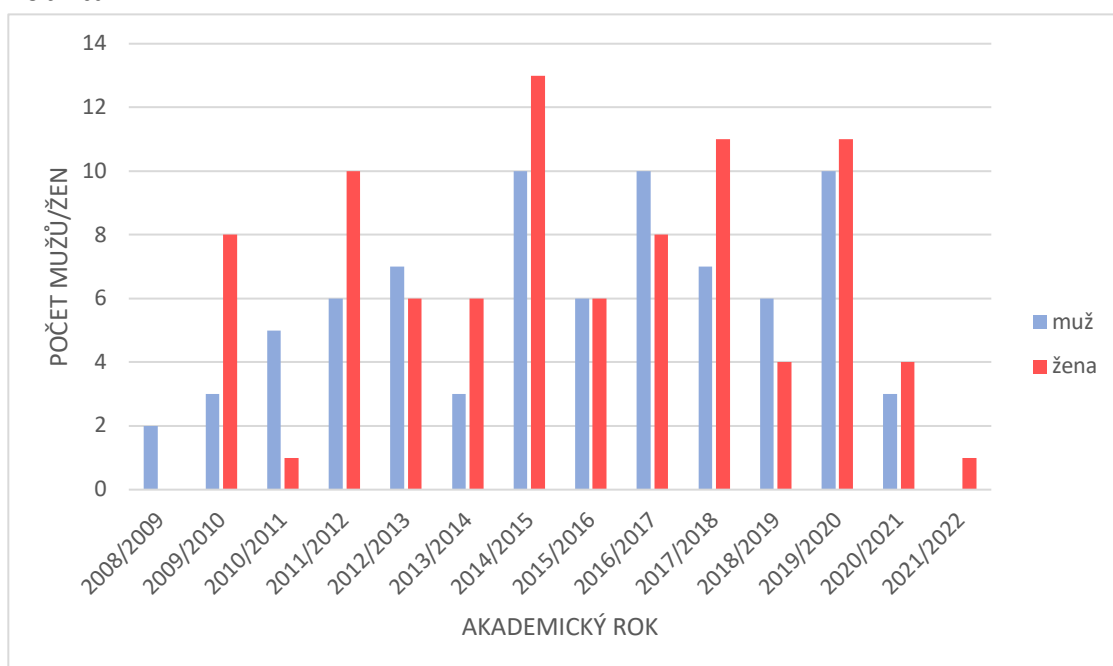
Jak ukazuje graf (Obrázek 18), z katedry geografie vyjelo více žen, přesněji 89 (53 %), než mužů, kterých bylo 78 (47 %). Poměr je tedy stejný jako u přijíždějících, akorát pohlaví je zde zastoupeno opačně.

Obrázek18: Poměr zastoupení mužů a žen zúčastněných mobility v zahraničí

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování v ArcGIS Pro

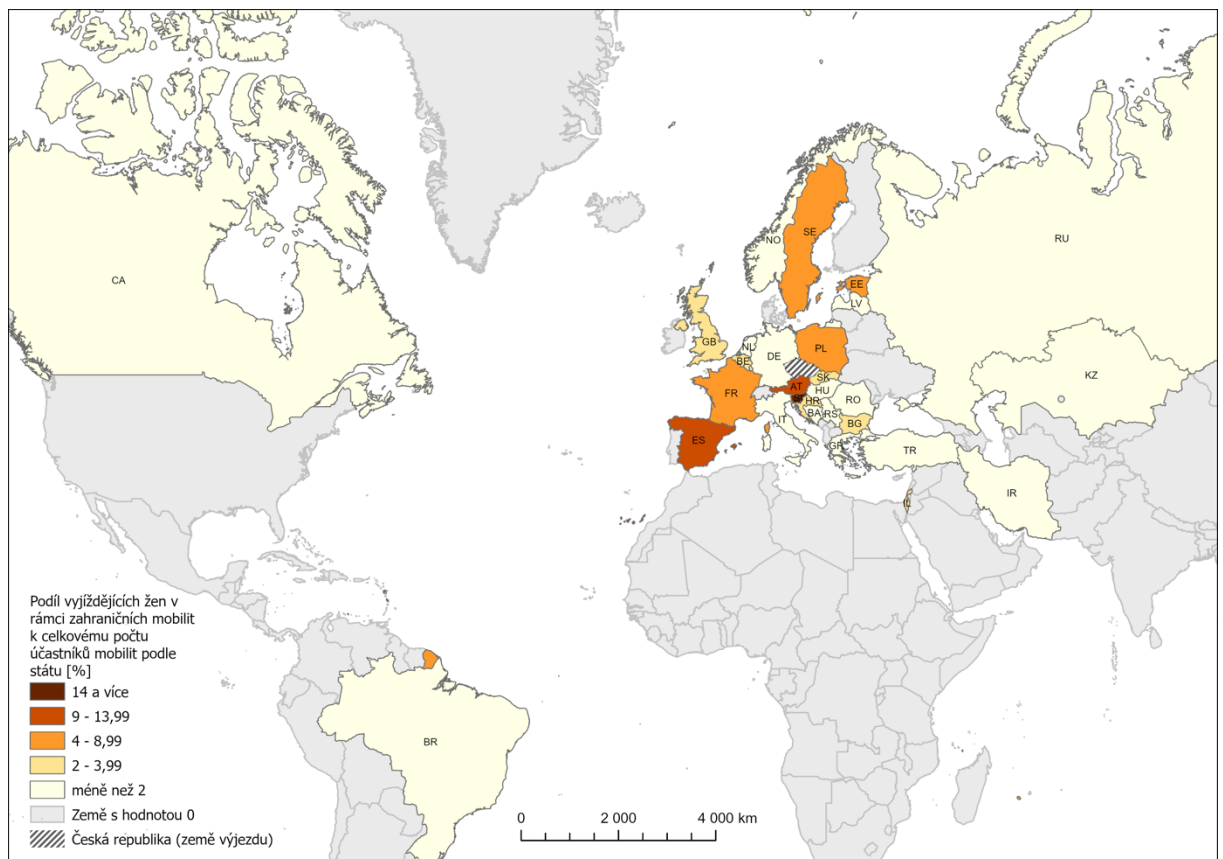
Obrázek 19 v podobě sloupcového grafu zaznamenává v podobě grafu poměry mužů a žen v průběhu let 2008 až 2022. Pouze v počátečním roce analýzy, 2008/2009, nevyjela žádná žena, ale dva muži. Naopak v aktuálním akademickém roce 2021/2022 vyjela jedna žena a žádný muž. Nejvíce žen vyjelo v akademickém roce 2014/2015. Tento fakt je pravděpodobně navázán na celkově vyšší mobilitu v tomto ak. roce kvůli novému období Erasmus+ 2014-2020, díky kterému studenti získali vyšší stipendium pro svoji mobilitu.

Obrázek 19: Zastoupení pohlaví v průběhu let u vyjíždějících studentů

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování v ArcGIS Pro

Mapa na obrázku 20 vyobrazuje státy, kam v tomto analyzovaném období nejvíce žen vyjelo. Slovinsko si jako svoji hostitelskou zemi vybralo mezi lety 2009 až 2022 téměř 22,5 % žen z katedry geografie, které se krátkodobé zahraniční mobility zúčastnily. V konkrétních číslech to je 20 žen. Slovinsko je rájem nejen pro horaly. Dvanáct jich poté vycestovalo do Rakouska (13 %). Dalšími hojně navštěvovanými státy byly Španělské království a Rakousko.

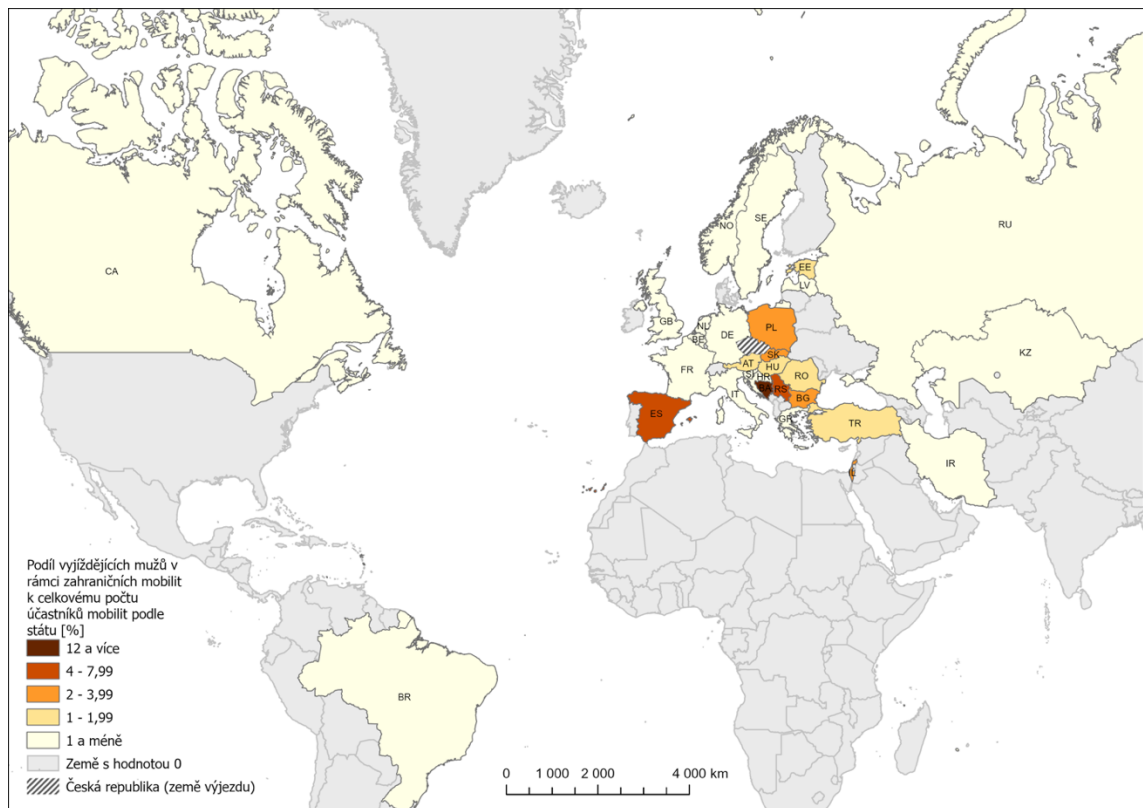

Obrázek 20: Podíl žen dle jednotlivých cílových zemí k celkovému počtu vyjíždějících studentů z katedry geografie UP

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování v ArcGIS Pro

Muži pro svůj krátkodobý zahraniční pobyt volili nejčastěji stejný stát, jako ženy – Slovinsko. Malou zemi u Jaderského moře na severovýchodě temperamentního Balkánského poloostrova si vybralo ve sledovaném období 21,8 % (17) mužů. Důvod oblíbenosti u nich je pravděpodobně stejný jako u žen – hory a relativně dojezdová vzdálenost od ČR. O druhé místo v oblíbenosti se pak dělí Belgické království a Slovensko. Právě Slovensko si studenti zvolili kvůli podobě jazyku s tím našim, horám a blízkosti naší republiky. Ze sousední země není problém totiž dojet na povinná terénní cvičení, kvůli

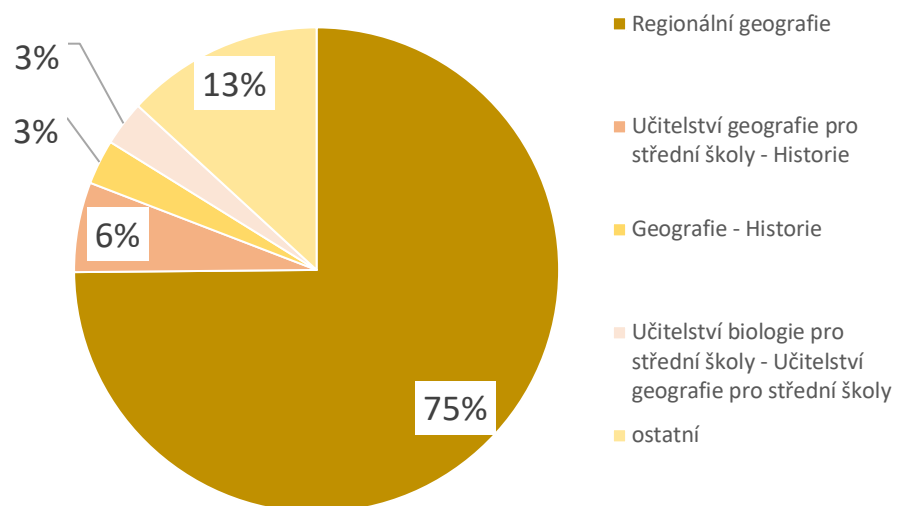
kterým by třeba museli prodlužovat. Podíl mužů podle cílových destinací lze vidět na obrázku 21.

Obrázek 21: Podíl mužů dle jednotlivých cílových zemí k celkovému počtu vyjíždějících studentů z katedry geografie UP

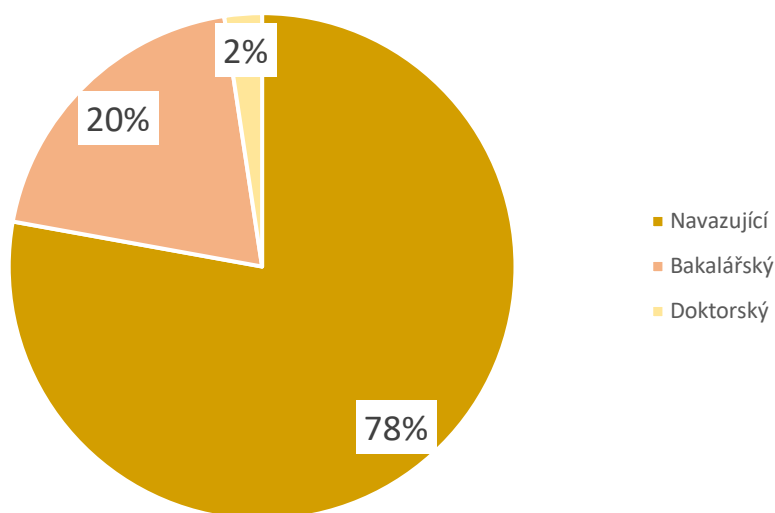
Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování v ArcGIS Pro

Dalšími hledisky, která jsou v této práci zkoumána, jsou fáze studia, ve které studenti do světa vyjeli a také jimi studované obory na jejich domovské univerzitě. Zastoupení jednotlivých oborů je znázorněno v grafu na obrázku 22. Nejvyšší podíl vyjíždějících tvořili, stejně jako přijíždějící, studenti oboru Regionální geografie (75 %). Druhou největší částí je „ostatní“, což je složka tvořena z několika oborů, které byly zastoupeny velmi málo, většinou jedním člověkem (většina kombinací učitelství a geografie). Šesti procenty se prokázalo ve výzkumu Učitelství geografie pro SŠ – Historie (10 studentů), Geografie – Historie a Učitelství biologie pro SŠ – Učitelství geografie pro SŠ byly zastoupeny 3 %. V dalším grafu níže (Obrázek 23) jsou zaznamenány podíly fáze studia, ve které se rozhodli studenti geografické katedry UP absolvovat mezinárodní mobilitu.

Obrázek 22: Podíl zastoupení studovaných oborů na katedře geografie UP vyjíždějícími studenty

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

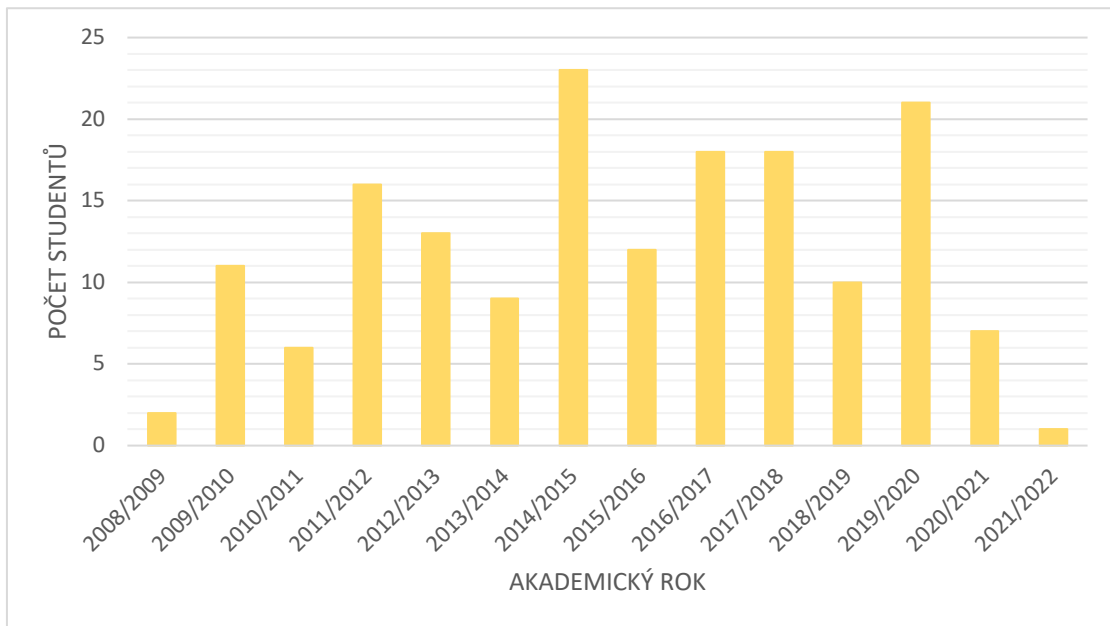

Obrázek 23: Podíl zastoupení jednotlivých fází studia v době výjezdu studentů katedry geografie UP

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

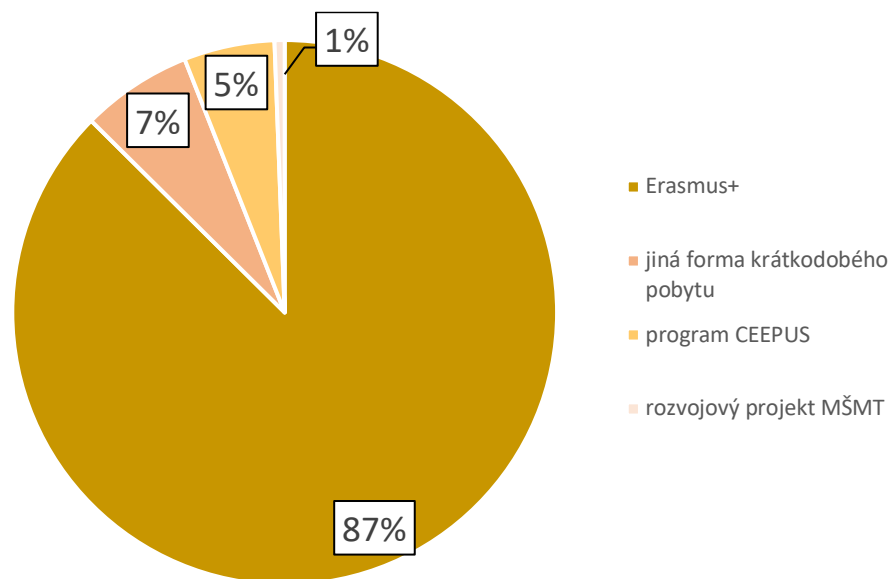
Účastníci pobytů u řad studentů katedry geografie pro svoje výjezdy použili, oproti studentům přijíždějícím, i jiné formy financování, než Erasmus+ či CEEPUS (viz Obrázek 24). I navzdory širší škále využitého financování však měl největší zastoupení Erasmus+ (87 %). Tento program je jednoduše velmi oblíbený mezi domácími a zahraničními studenty. Další často využívanou formou financování mezi akademickými roky 2008/2009 a 2021/2022 byla uvedena jiná forma krátkodobého pobytu, což mohla být stáž. Tento typ využilo 7 % účastníků.

Následoval program CEEPUS s 5 % a Rozvojový projekt Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy zajistilo mobilitu jednomu procentu zúčastněných.

Obrázek 24: Vývoj počtu vyjíždějících studentů na katedru geografie UP

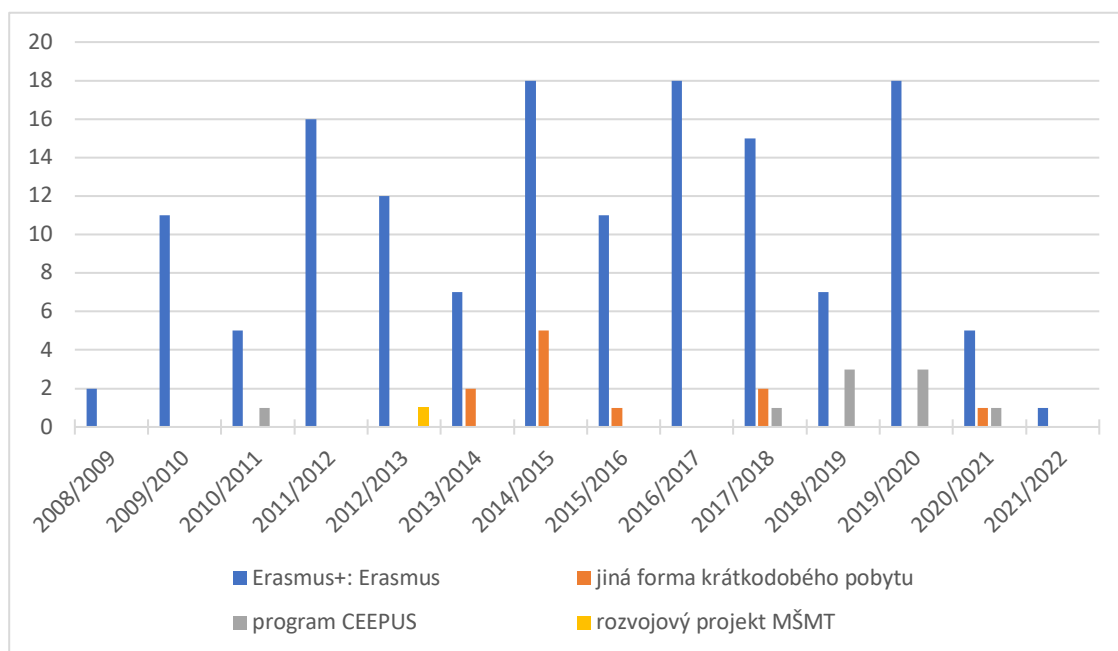
Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

Obrázek 25: Využití programů mobility studenty katedry geografie UP

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

Stejně jako v případě příjezdů byla analyzována i forma financování mezinárodních mobilit studentů katedry geografie v průběhu akademických let (Obrázek 25).

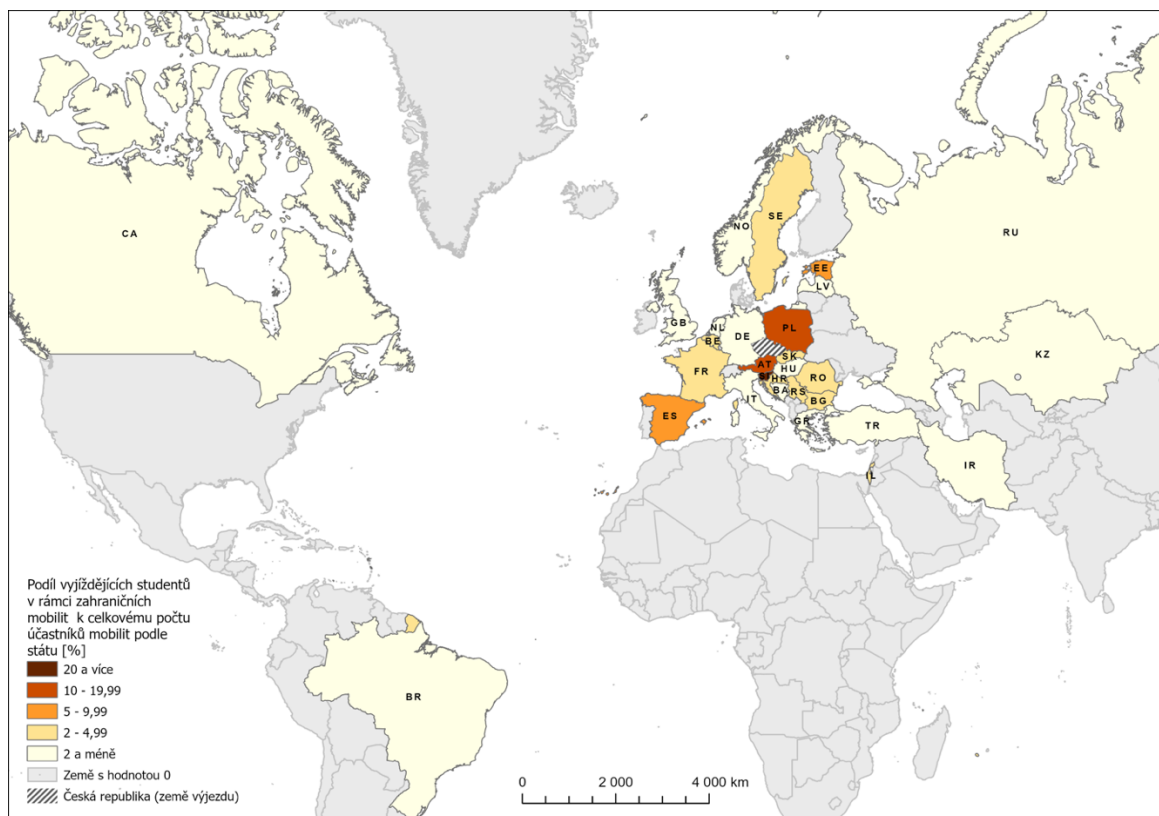

Obrázek 26: Využití forem financování v průběhu sledovaného období studenty katedry geografie UP

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

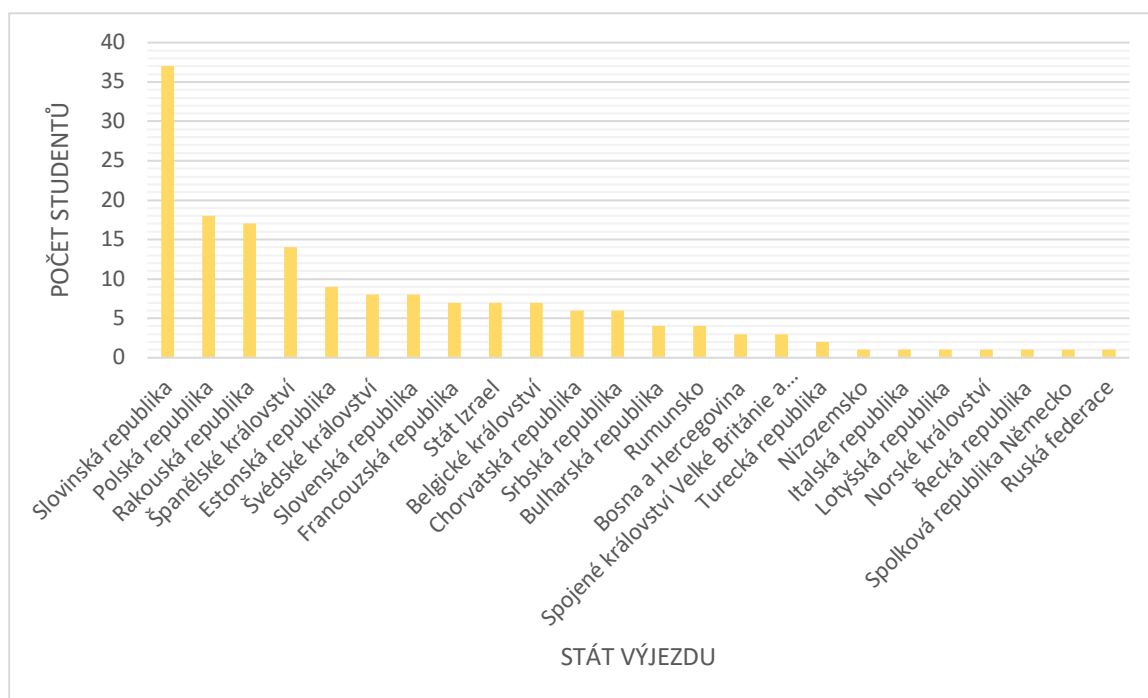
Oproti volbám přijíždějících studentů se nic nezměnilo, Erasmus+ si většina studentů zvolila každý akademický rok, v případě let 2008/2009, 2009/2010, 2012/2013, 2016/2017 a 2021/2022 to byl jediný program, přes který se studenti krátkodobé mobility zúčastnili.

Jak již bylo zmíněno výše, jedním z hlavních cílů této práce je nejen zjistit, odkud na katedru geografie Univerzity Palackého přijíždí, ale také kam studenti této katedry na pobyt vyjíždí. Pro lepší přehled byla vytvořena mapa (Obrázek 26), která ukazuje všechny státy, které byly hostitelskou zemí pro tyto studenty pro část jejich studia. Jednoznačně nejoblíbenější destinací (jak tomu bylo u žen i mužů) bylo ve sledovaném období Slovinsko. Studenti vyjížděli na univerzity do Lublaně či Mariboru. Další velmi oblíbenou destinací bylo Polsko. Důvod může být podobný, jako třeba u Slovenska – je to stát sousedící s naší republikou, tudíž se student může podílet na dílčích záležitostech svého studia na domovské univerzitě a snadno se tam dorozumí i bez hlubší znalosti angličtiny. Za zmínku také stojí levná doprava. Na třetím místě je pak Rakousko. Pro lepší přehled je přiložen i sloupcový graf (Obrázek 27).

Obrázek 27: Podíl studentů katedry geografie UP dle jednotlivých zemí k celkovému počtu vyjíždějících této katedry

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování v ArcGIS Pro

Obrázek 28: Státy výjezdu v rámci zahraniční mobility pro studenty katedry geografie UP

Zdroj: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022; vlastní zpracování

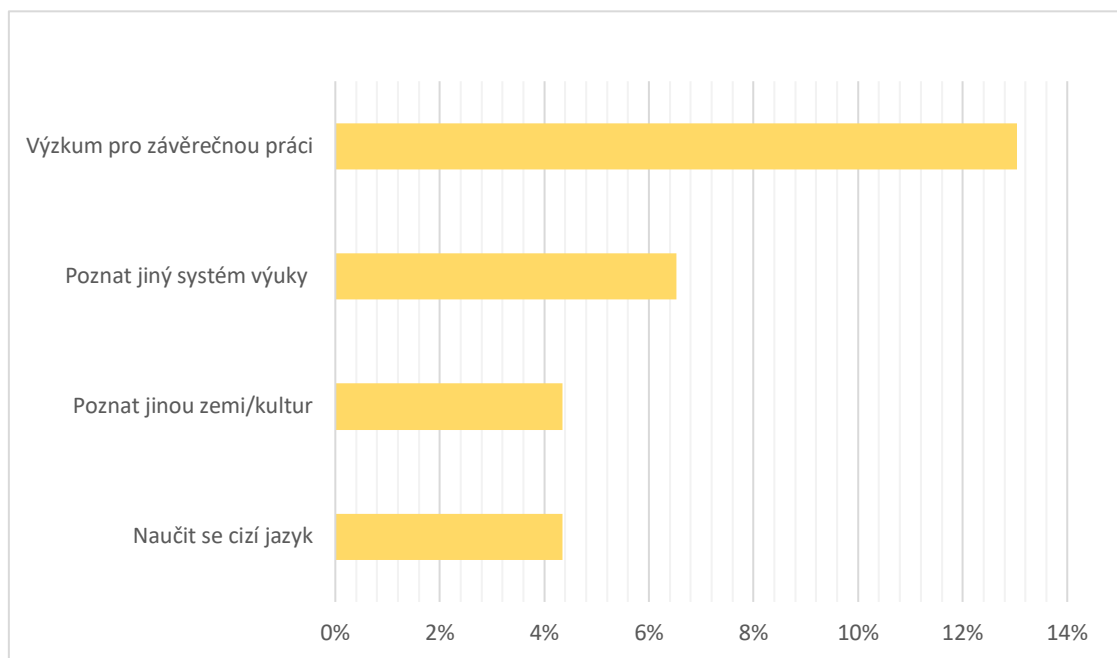
6. HODNOCENÍ REPORTŮ

Druhá část zahrnuje rozbor příběhů studentů katedry geografie o tom, jak prožili svůj zahraniční pobyt a jaké byly jejich motivace, proč nevyjeli dříve a co si ze své zkušenosti s pobytem v zahraničí odnesli. Popsány jsou i celkové dojmy z pobytu. Vzorek pro toto zkoumání tvoří 46 příběhů od třiceti studentů, kteří vyjeli přes programy Erasmus+ a CEEPUS na studijní pobyt, pracovní stáž či letní školu. Někteří z nich byli svojí zkušeností tak uchváteni, že na ni vyjeli 2x nebo i víckrát, v případě jednoho tehdejšího studenta to bylo dokonce 9x. Příběhy také samy o sobě slouží jako motivace a podpora studentům, kteří o Erasmu, pobytu přes CEEPUS či jiný program, uvažují. Autoři do nich vepsali i rady ohledně dopravy, cestování, ubytování či stravě. Každý příběh je jiný a ne všechny tak obsahovaly hledané aspekty. Tyto nejen motivují ostatní studenty, aby na nějaký pobyt, ať už studijní či stáž, vyjeli, ale také ukazují, jak lze efektivně tyto programy využít k propojení procestování a výzkumu. Příkladem je např. Martin B., který na web katedry geografie Univerzity Palackého přispěl devíti příběhy o tom, jak vyjel nejen na Erasmus+ jako klasický semestrální pobyt, ale také o jeho výjezdech díky CEEPUS, aby získal informace a potřebné materiály pro své závěrečné práce. Podklad pro tento rozbor lze nalézt veřejně na stránkách katedry geografie Univerzity Palackého, z tohoto důvodu jsou uvedena i jména autorů. Pocity studentů, které jsou prezentovány v publikaci od Krňanské (2010) *Erasmus očima studentů*, byly téměř stejné.

6.1. Motivace

Jako motivace byl nejčastěji uveden **výzkum pro závěrečnou práci** (13 %). S tímto cílem vyjel např. student Martin B. na mobilitu do Polska, Rakouska, Srbska a na Slovensko. Získat chtěl podklady a relevantní zdroje pro psaní bakalářské, diplomové i doktorské práce a využil k tomu převážně program CEEPUS. Právě tento program se jeví jako ideální volbou pro ty, kteří nechtějí na pobytu strávit celý semestr či akademický rok. Druhou nejčastější odpovědí byl chtíč **zažít jiný systém výuky** (6,5 %). Ten byl např. popsán v příspěvku od Lukáše P., který vyzkoušel edukační systém ve Velké Británii. Ten se dle jeho slov neliší jen v povinné docházce na přednášky, ale i např. v podobě zkoušek. Ty jsou více striktní, probíhají pod dohledem několika osob a při vstupu do místnosti musí všichni odevzdat veškeré věci včetně telefonu. Výukový systém je více ucelený,

neexistují jednotlivé předměty jako v České republice. Ku příkladu, znalostí v oblasti fyzické geografie člověk nabyde na University of Manchester v předmětu Dynamic Earth, v tomto duchu se nesou i ostatní předměty. Další častou motivací zúčastnit se krátkodobé mobility byl chtíč **poznat jinou zemi či kulturu** (4,35 %). Studentská mobilita je pro studenty atraktivní hlavně díky evropskému stipendiu, které většinou pokryje pouze náklady na ubytování a stravování, a tak musí v některých případech účastník platit některé výdaje ze svého (to však nebývá problémem třeba na Balkáně, naopak se to děje v zemích, které se pohybují ve vyšší cenové relaci, jako je severní Evropa). I přesto dělá právě evropské stipendium cestování a pobyt v zahraničí značně dostupnější. Důvodem, který byl uveden v také ve 4,35 % příběhů, byl chtíč **naučit se cizí jazyk**, a to jak anglický, tak i jazyk cílového státu. Do Rakouska si tak např. několik studentů jelo kromě angličtiny vylepšit i němčinu, kterou např. v Grazu, druhém největším městě a hlavním městě Štýrska, nazývají „rakouštinou“, jelikož je tento dialekt od němčiny vyučované v našich školách velmi odlišný. Mezi ostatní stimuly, které však už ve zkoumaném souboru nebyly tak zastoupeny, pak patří např. načerpat atmosféru jiných krajín či slevit ze svého životního standardu.

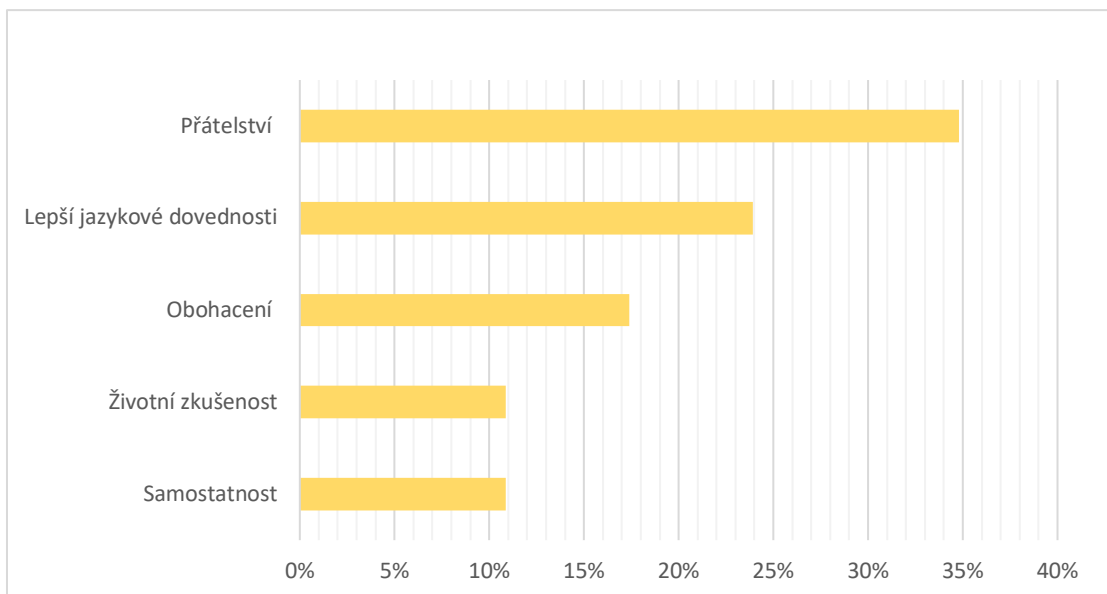

Obrázek 29: Motivace vyjíždějících studentů pro účast na mezinárodní krátkodobé mobilitě

Zdroj: Katedra geografie UP, 2022; vlastní zpracování

6.2. Přínosy

Ohledně toho, co jim studentská mobilita do života vnesla, už bylo více shodných aspektů. Téměř ve 35 % se v analyzovaném obsahu objevilo **přátelství**. Tito studenti navázali nová přátelství a poznali nové lidi, se kterými podnikali dobrodružství nejen v městě pobytu, ale také spolu cestovali po celé zemi a i do ostatních států. Lukáš P. získal na pobytu ve Velké Británii přátele z několika zemí světa a plánují spolu podnikat tzv. „annual trips“, tedy každoroční společné výlety. Dalším pozitivem, co studenti svým pobytem získali, jsou **lepší jazykové dovednosti**, které se objevily ve 24,9 % příběhů. Nejedná se však pouze o lepší úroveň anglického či německého jazyka, nýbrž i o naučení se novým jazykům. Některé univerzity nabízely zahraničním studentům kurz tamního jazyka, velká část z nich byla poskytnuta zdarma, ale například Jagiellonian University v Krakově nabízela kurzy polštiny pouze placené. University of Graz měla sice kurz němčiny pro cizince také placený, avšak studentka Kamila R. měla štěstí a byla zapsána přímo jako studentka této univerzity a kurz němčiny tak měla zadarmo. Naopak jazykový kurz zdarma je možné absolvovat ve Slovinsku (slovinština), Srbsku (srbština) či Bosně a Hercegovině (bosenština). Jan H. se díky jazykovému kurzu dostal ve slovinštině na takovou úroveň, že během svého pobytu v Lublani byl schopen navštěvovat přednášky vyučované v tomto jazyce a dokonce v něm komunikovat i se slovinštinými spolužáky či učiteli. Bezplatné jazykové kurzy pak nabízí i Univerzita Novi Sad, studenti za absolvování kurzu srbštiny kromě jazykové vybavenosti získali i kredity navíc. Jan K. po ukončení svého kurzu bosenštiny zase získal certifikát, kterým lze podložit svoji znalost jazyka např. při dalším studiu či v zaměstnání. Dále se často objevovalo slovo **obohacení (17,4 %)**, a to jak kulturní, tak i duševní. **Životní zkušenost** zmínilo téměř 11 %, stejně tak **samostatnost**.

Obrázek 30: Získané hodnoty účasti na krátkodobé mezinárodní mobilitě

Zdroj: Katedra geografie UP, 2022; vlastní zpracování

6.3. Překážky

Mezi důvody, proč někteří z těchto studentů nad výjezdem do zahraničí váhali, se nejčastěji objevoval **strach**, a to **ze špatné jazykové vybavenosti, cizího prostředí či samoty**. Někteří strach neměli, ale **nechtěli přerušit či prodloužit studium**, což není např. u výjezdu na studijní pobyt přes Erasmus+ žádnou raritou. Nejednou se v příbězích objevila i nechuť k „**papírování**“, které je opět u Erasmus+ podle těchto studentů negativem. Program CEEPUS lze totiž zařídit v podstatě celý online, přihlášku stačí podat prostřednictvím jejich webové stránky i pouhý jeden semestr před plánovanou mobilitou, jako je právě studijní pobyt. Všichni studenti, kteří vyjádřili nějakou obavu či překážku, která je trápila a třeba i oddalovala jejich zážitek a obohacení ze studijní mobility, však ve svém hodnocení pobytu napsali, že jediné, čeho litují je to, že nevyjeli někde dříve.

6.4. Negativa

I přes většinové nadšení a kladné hodnocení z prožitého času za hranicemi naší republiky se objevila i nějaká negativa, která bych v této práci chtěla také zmínit. Konkrétně se jedná o hodnocení účastníka, který se rozhodl vyjet do Maďarska. Výjezd mu hned na začátku znepríjemnilo zamítnutí žádosti o stipendium. Martin B. chtěl

zamířit do města Pécs přes program CEEPUS (formu, kdy si účastník zvolí některou z univerzit, která už je v tzv. univerzitní síti) na 3 měsíce. Problém však nastal na Maďarské straně, protože stát neměl pro mobilitu takové délky dostatečné finanční prostředky. Student se však nenechal odradit a využil jiné formy tohoto programu, která se jmenuje Freemover a je založena na zájemcově iniciativě. Martin snížil nároky délky svého pobytu, a to na 2 měsíce a dočkal se přijetí. Ve městě se mu však nežilo tak dobře, jako třeba v Polsku či Rakousku, kam přes zmiňovaný program také několikrát vyjel. Mezi negativa řadí nerudnost a neochotu úředníků, jazyk, bez jehož základů se v běžném životě zahraničního studenta neobejdete, a vysoké ceny za stravování či dopravu MHD. Paradoxně nejdráž vyjde strava v okolí hlavních fakult, a to i v menzách. Studentskému životu financovanému ze stipendia to tak moc nenahrává.

7. EVALUACE ZAHRANIČNÍMI STUDENTY

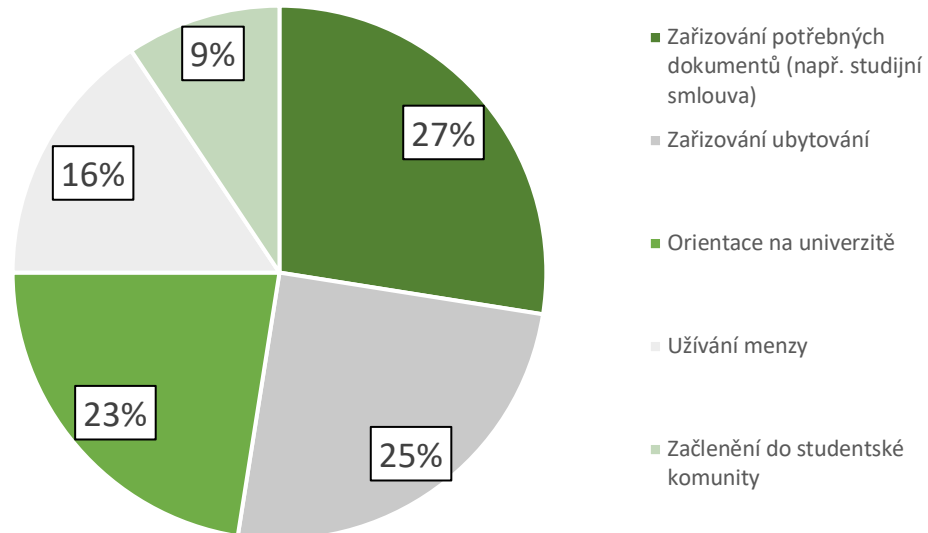
Poslední kapitola praktické části bakalářské práce obsahuje výsledky dotazníkového šetření zaměřeném na hodnocení pobytu zahraničními studenty, kteří na katedře geografie strávili část svého studia. Použitá data pro zpracování dotazníku byla poskytnuta, stejně jako v případě datové sady pro analýzu v první části, vedoucím práce a pochází ze systému Studijní agenda (STAG).

Tato podkapitola prezentuje výsledky dotazníkového šetření evaluace pobytu na katedře geografie zahraničními studenty. Otázky byly tedy zaměřeny zejména na spokojenost a slouží k případnému zlepšování poskytovaných služeb ze strany katedry geografie Univerzity Palackého v Olomouci. Vytvořen byl v anglickém jazyce, přeložen do českého jazyka byl autorkou této bakalářské práce.

Otázka 1: V jakých záležitostech hodnotíte Univerzitu Palackého jako nápomocnou?

Pro účastníky studentské mobility nebo stáže je velmi důležitá podpora jak od rodiny či přátel, tak zejména ze strany hostitelské univerzity. Ta by měla být svým hostům maximálně nápomocná, a to ve všech aspektech, příkladem může být ubytování či různé informace o městě pobytu, aktivitách, pohybu po městě/státu atp. Z výsledků výzkumu vyplývá, že Univerzita Palackého tyto body obstála bravurně. Studentům vypomohla jak s vyřizováním dokumentů, jako je např. studijní smlouva (27 %), tak i

s ubytováním (25 %). Dále 23 % respondentů uvedlo, že jim škola pomohla i s orientací na univerzitě, představili jim náš systém menz (16 %) a v neposlední řadě se také bez problémů zařadili do místní studentské komunity (9 %).

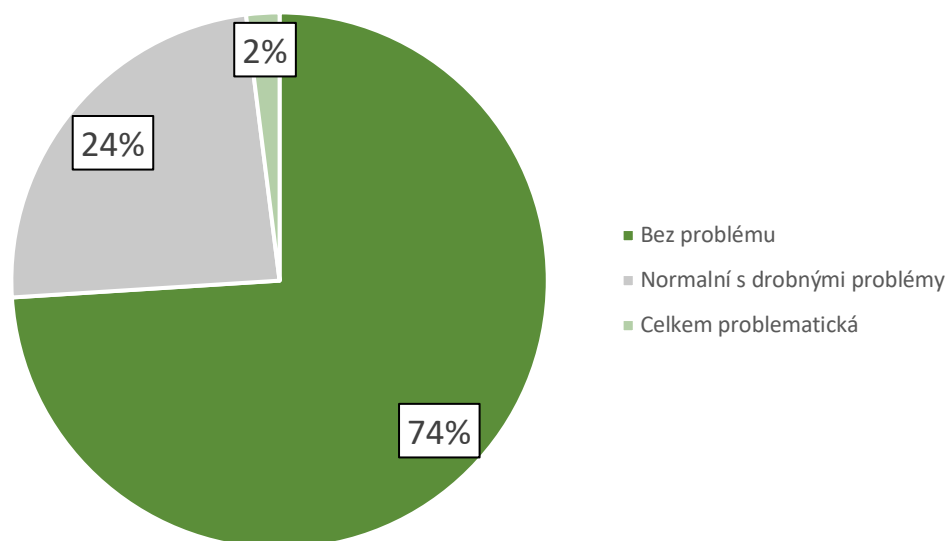

Obrázek 31: Zásaditosti, ve kterých UP pomohlo zahraničním studentům

Zdroj: Katedra geografie UP, 2022; vlastní zpracování

Otázka 2: Koordinace mého pobytu na katedře geografie byla...

Pro téměř ¾ respondentů (74 %) byla koordinace jejich pobytu bez problémů. Dalších 24 % odpovědělo „normální s drobnými problémy“. Mezi ty se (po vzoru zkušeností českých studentů) může řadit jazyková bariéra, dokumentace i praní prádla. Celkem problematický se pak jevil pobyt 2 % studentů.

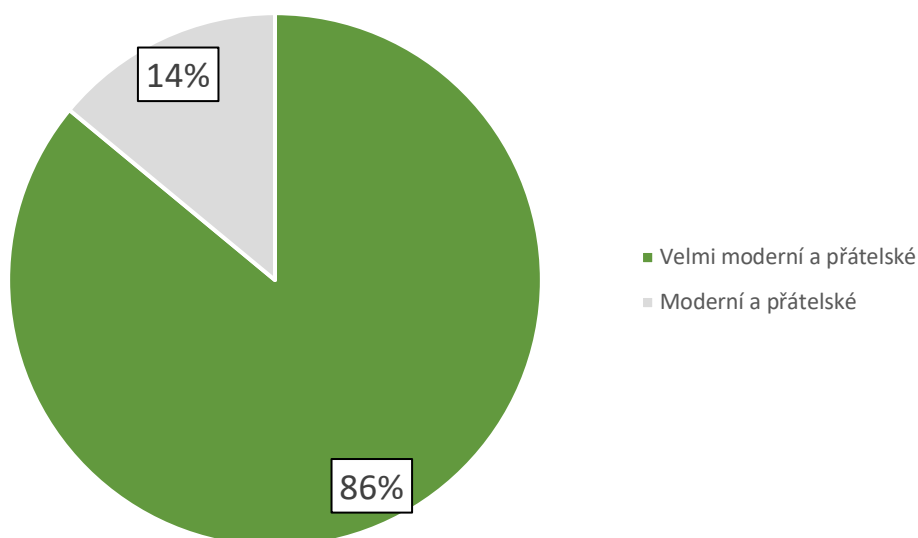

Obrázek 32: Hodnocení koordinace pobytu na UP zahraničními studenty

Zdroj: Katedra geografie UP, 2022; vlastní zpracování

Otázka 3: Prostředí Univerzity Palackého je...

Tato otázka obsahuje škálu pro hodnocení od 1 („velmi moderní a přátelské“) do 5 („zastaralé a nechutné“). První variantu uvedlo 86 % respondentů, kteří měli možnost univerzitu navštívit osobně a pobýt jako studenti na krátkodobé studentské mobilitě na katedře geografie. Katedra geografie je pod záštitou Přírodovědecké fakulty, která se nachází nedaleko centra Olomouce a je obklopena zelení. Její moderní budova byla otevřena v roce 2009 (Univerzita Palackého v Olomouci, 2022). Pro číslo 2 na stupnici hodnocení jsem zvolila slovní zastoupení „moderní a přátelské“, tak se jeví prostředí UP pro zbylých 14 %.

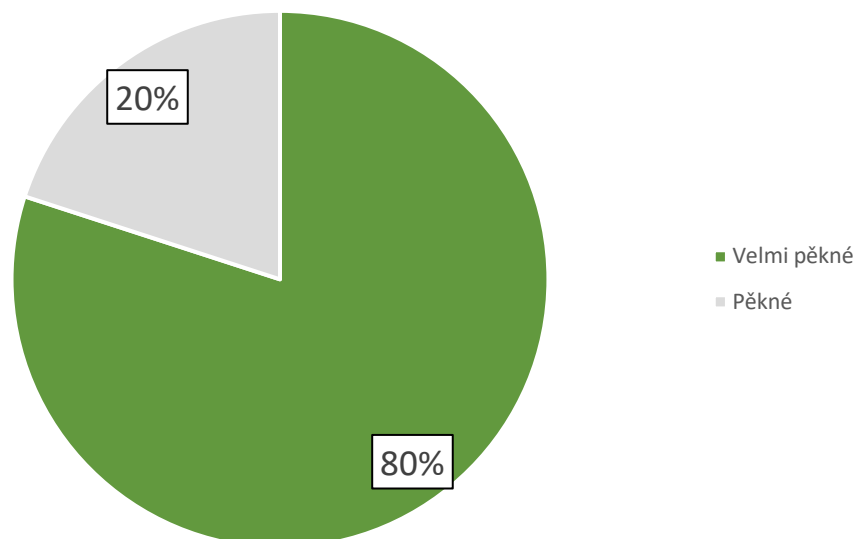

Obrázek 33: Hodnocení prostředí UP zahraničními studenty

Zdroj: Katedra geografie UP, 2022; vlastní zpracování

Otázka 4: Prostředí Olomouce je...

Otázka ohledně prostředí města obsahovala, stejně jako otázky předchozí, škálu hodnocení od 1 („velmi pěkné“) do 5 („hrozné“). „Velmi pěkné“ zaškrtnulo 80 % dotazujících, zbylých 20 % poté uvedlo, že se jim Olomouc zdá jako pěkné město.

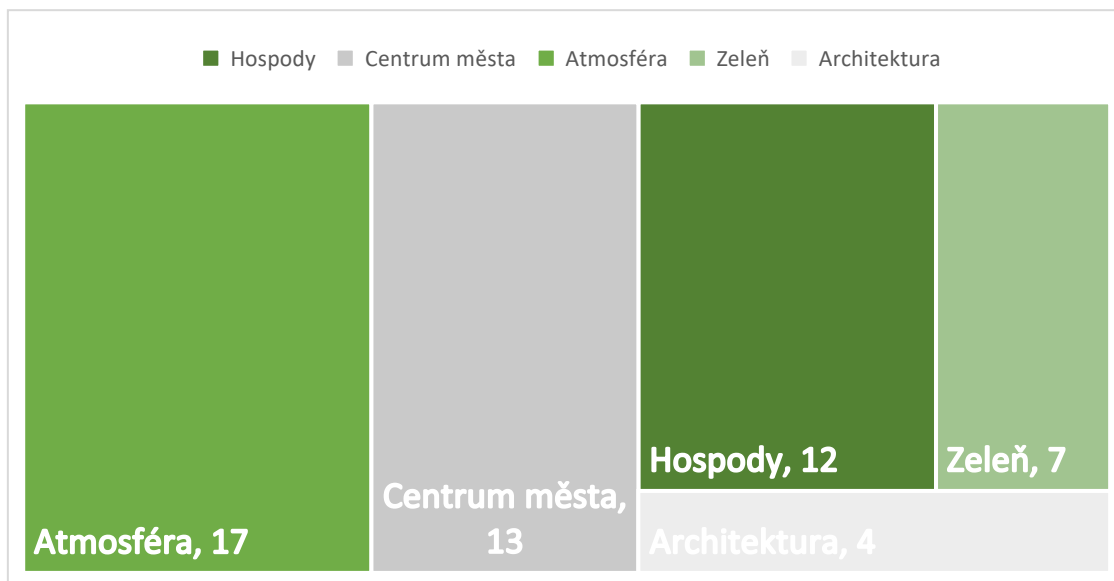

Obrázek 34: Hodnocení prostředí UP zahraničními studenty

Zdroj: Katedra geografie UP, 2022; vlastní zpracování

Otázka 5: Co řadíte mezi nejhezčí aspekty Olomouce?

Tato otázka byla otevřená, proto byly seskupeny aspekty podle četností a vytvořen tak graf, ve kterém jsou zaznamenány nejčastější odpovědi. Vzhledem k formátu otázky nejsou výsledky v relativních, ale v absolutních hodnotách. Nejvíce zastoupeným aspektem v dotazníku byla atmosféra (17x), kterou utváří především všudypřítomní studenti a milí obyvatelé. Druhou nejpočetnější odpovědí, kterou uvedlo 13 studentů, bylo centrum města. Hned za historickým centrem Olomouce se zařadily hospody. Ty byly v odpovědích respondentů zmíněny 12x. Zeleň poté zmínilo 7 respondentů a architekturu 4.

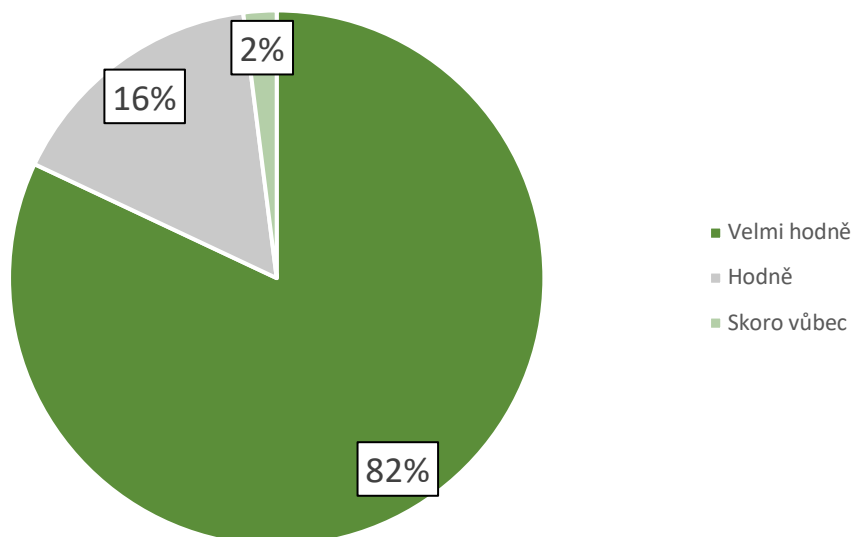

Obrázek 35: Nejhezčí aspekty Olomouce podle zahraničních studentů

Zdroj: Katedra geografie UP, 2022; vlastní zpracování

Otázka 6: V jaké míře mobilita přispívá k vašemu budoucímu studiu nebo kariéře?

I pátá otázka byla vytvořena ve formě škály. Zahraniční pobyt, ať už ve formě studia či stáže, má značný pozitivní vliv na budoucnost 82 % účastníků (označili v dotazníku 1). Vlivem může být např. lepší jazyková vybavenost, navázání spoluprací či získání nových kontaktů. Respondentů, kterým budoucí kariéru pobyt ovlivnil „hodně“, bylo 16 % (označeno v dotazníku číslem 2). Číslo 3, které jsem slovně označila „běžně“ a 5, „vůbec“, nejsou v grafu zastoupeny vzhledem k tomu, že žádný z respondentů tuto odpověď neuvedl. „Skoro vůbec“ (na škále číslo 4) je zastoupeno 2 %.

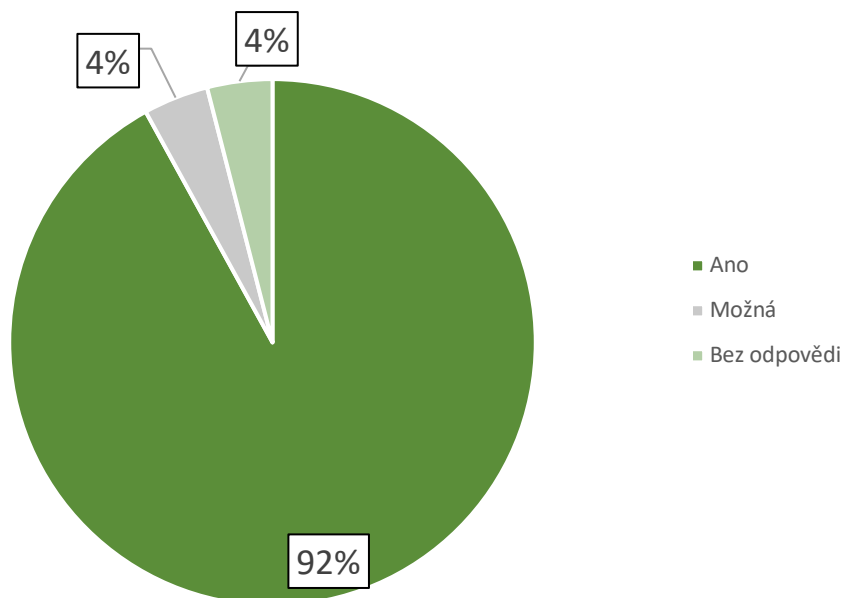

Obrázek 36: Míra s jakou mobilita přispívá k budoucímu studiu či kariéře UP zahraničními studenty

Zdroj: Katedra geografie UP, 2022; vlastní zpracování

Otázka 7: Doporučil/a byste pobyt v Olomouci svému kamarádovi/kamarádce?

Jak ukazuje následující graf (obrázek 47), pobyt v Olomouci by doporučilo 92 % respondentů. Nejistotu při vyplňování tohoto dotazníku vyjádřily 4 % studentů pomocí odpovědi „Možná“, stejně tak respondentů odpověď nevedlo.

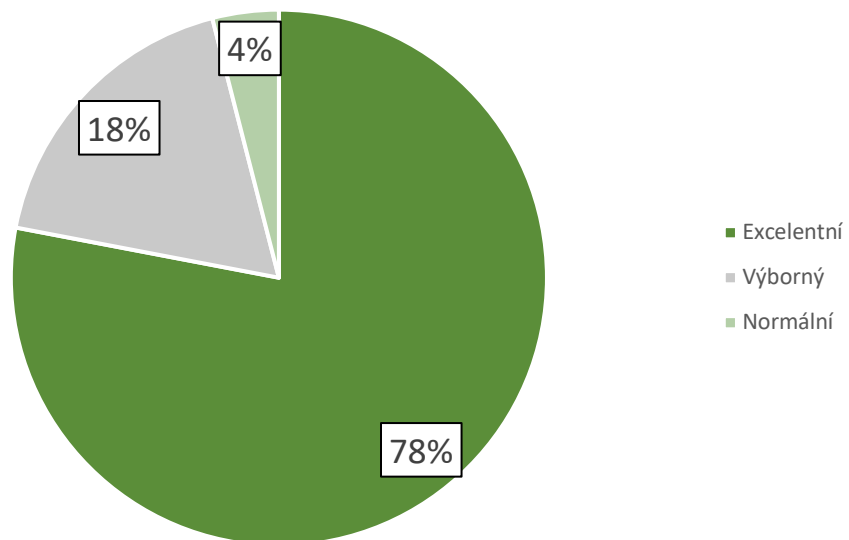

Obrázek 37: Doporučili by zahraniční studenti UP pro mezinárodní mobilitu?

Zdroj: Katedra geografie UP, vlastní zpracování

Otázka 8: Celkové hodnocení pobytu v Olomouci.

Poslední graf hodnocení pobytu zahraničních studentů na katedře geografie znázorňuje (opět formou škály od 1 do 5, přičemž 1 byla pozitivní odpověď a 5 negativní), že pro 78 % respondentů byla jejich mobilita „excelentní“ (1). „Výborný“ (2) se čas strávený v Olomouci jevil 18 % zahraničních studentů a odpověď „normální“ (na škále 3) uvedly 4 %. Hodnocení 4 („nic moc“) a 5 („nikdy více“) zastoupeny nebyly, proto nejsou v grafu obsaženy.

Obrázek 38: Celkové hodnocení pobytu v Olomouci zahraničními studenty

Zdroj: Katedra geografie UP, 2022; vlastní zpracování

8. DISKUZE A ZÁVĚR

Vzhledem k propojování nejen států, ale takřka celého světa není překvapením, že i vysoké školství zažilo během posledního čtvrtstoletí značný vývoj a rozkvět. Díky internacionalizaci dostali studenti možnost vyzkoušet si žít život v jiné zemi, studovat většinou v cizím jazyce, bydlet bez rodiny, mnohdy si poprvé sám uvařit a celkově se osamostatnit. Katedra geografie si vede v tomto světě mezinárodních mobilit, když vezmeme v potaz její velikost oproti jiným katedrám Univerzity Palackého, dobře a nebyť celosvětové pandemie koronaviru, která nás sužovala poslední dva roky, pravděpodobně by čísla studentů, kteří se zúčastní mezinárodní krátkodobé mobility, dále rostla nebo minimálně stagnovala, jako tomu bylo před osudným rokem 2020. Tato práce sice odpověděla na mnoho mých otázek ohledně tohoto tématu, avšak má své nedostatky, např. pro úplnost by bylo dobré zjistit zbytek dat, která jsou v datové sadě jako „Neuvedeno“. Kdybych nyní byla na začátku mého výzkumu, rozhodla bych se také data o mobilitách sjednotit podle akademických roků, aby se výstupy lépe porovnávaly. Provedla bych také hlubší analýzu, a to ne pouze na úrovni států, ale na úrovni měst, která byla ve sledovaném období nejoblíbenější pro studentskou mobilitu.

Následující odstavec se již zabývá dříve stanovenými výzkumnými otázkami, které jsou podpořeny zpracovanými daty, mapami a grafy. Jednou z nich bylo zjistit, které země si studenti katedry geografie UP v průběhu posledních několika let pro krátkodobou mobilitu volili a ze které země nejvíce zahraničních studentů přijelo. Díky analýze poskytnutých dat o mobilitách bylo zjištěno, že vyjíždějící studenti z KGG UP nejčastěji volili Slovinsko, naopak tato katedra přilákala nejvíce studentů z balkánské Bosny a Hercegoviny. Kromě toho byl také zkoumán celkový vývoj krátkodobých zahraničních mobilit v průběhu posledních 15 let (v případě výjezdů 13 let), oblastmi zájmu bylo zastoupení pohlaví—v případě výjezdů převažovaly ženy, v opačném případě přijížděli zase více muži, poté financování, kdy se potvrdila domněnka o „nadvládě“ programu Erasmus+ či studované obory, kdy v obou případech (výjezdy i příjezdy) byla s velkou převahou uváděna regionální geografie. Z KGG vyjelo nejvíce studentů za krátkodobou mezinárodní mobilitou v akademickém roce 2014/2015 a nejvyšší čísla příjezdu byla pozorována v ak. letech 2018/2019 a 2019/2020. Zajímavým výsledkem

bylo také zjištění, v jakém stádiu studia se nejčastěji mobility konají. V případě příjezdů to bylo studium bakalářské. Pro výjezd to byl stupeň navazující.

Druhá výzkumná otázka se týkala motivací, přínosů a překážek studentů katedry geografie, kteří část svého studia strávili v zahraničí na studijním pobytu. Rozbor reportů uvedených veřejně na webových stránkách katedry ukázal, že největší motivací pro výjezd do zahraničí byl výzkum či doplnění rešerše pro závěrečnou práci. Následovala zvědavost ohledně jiného systému výuky. Stejně zastoupení pak měla touha poznat jinou zemi/kulturu a naučit se cizí jazyk, což jsem osobně očekávala, že bude motivací číslo 1. Dalším aspektem, kterému jsem se v analýze těchto reportů zabývala, byl přínos. Jednoznačně mělo největší zastoupení přátelství, která mnohdy přetrvala i do dob, kdy už byli účastníci zpět na svých domovských univerzitách. Následovaly lepší jazykové dovednosti, poté obohacení, ať už kulturní či životní. Několik studentů také uvedlo, že je pro ně prožitá mobilita životní zkušeností a že se osamostatnili. Mezi překážky, kvůli kterým autoři reportů nevyjeli dříve, patřil strach z neznámého či samoty, špatné jazykové vybavenosti nebo nechtěli přerušit/prodloužit studium. Také se tam objevil důvod „nechuť k papírování“, kterým je nechvalně proslulý třeba Erasmus+, což by se však mělo v aktuálním strategickém období pro internacionalizaci českého vysokého školství s příchodem digitalizace změnit k lepšímu.

Poslední výzkumná otázka se zaměřila na evaluaci zahraničních studentů, kteří pomocí dotazníkového šetření zhodnotili svůj pobyt v Olomouci a vyzkoušeli si český edukační systém na katedře geografie. Univerzita Palackého se jako nejvíce nápomocná jevila v oblasti dokumentace, jako je například studijní smlouva, která se váže ke každému účastníkovi zahraniční mobility. Následovala spokojenost se zařizováním ubytování. Koordinace celého pobytu proběhla bez problému u většiny přijíždějících studentů. Prostředí Olomouce se jevilo velké části respondentů jako velmi pěkné, Univerzity Palackého zase jako velmi moderní. Zahraniční pobyt podle studentů přispívá „velmi hodně“ k jejich pozitivní budoucnosti nebo kariéře. Město Olomouc zanechalo na téměř všech studentech tak dobrý dojem, že by pobyt v něm doporučilo svým kamarádům a celkově pobyt ohodnotili jako excelentní či výborný. Celkový dojem z výsledků dotazníku je velmi pozitivní, potvrzuje to fakt, že Olomouc je krásné město zahalené v pozitivní studentské atmosféře. Tito účastníci mobility na KGG v letech 2017

až 2020 si nejvíce na Olomouci cení všudypřítomné již zmiňované skvělé atmosféry, krásného centra města, hospod, zelených ploch a v neposlední řadě architektury.

Na závěr lze říci, že mezinárodní mobilita byla přínosnou zkušeností pro valnou většinu studentů a výběru Olomouce nelitovali. Toto město má úžasné studentské zázemí a atmosféru, které by měl zažít každý student. Zajímavým námětem, kterým by se mohl další výzkum zabývat, by mohl být na téma trávení volného času zahraničních studentů během jejich pobytu v Olomouci.

9. SUMMARY

This bachelor thesis is focused on short term mobilities of the students at Geography department of Palacky University in Olomouc in years 2006-2022. It is divided into three sections.

Section one is an analysis of provided data about student mobilities that took place between the years 2006 and 2022. The findings of these data are graphs, tables and maps that show the most represented countries, where students of the Geography Department aim to spend an semester or more or whence foreign students come from. The most popular country amongst geography students is Slovenia, a small country on the Balkan Peninsula, whereas the Czech Republic and the Department of Geography is favourite for students from Bosnia and Herzegovina.

Section two is dedicated to Czech students who decided for a short-term mobility in the past and shared their experience. This research shows that the most common motivation was to work on a thesis or to experience different type of education. One of the most common benefits is, according to the student reports, friendship.

Section three is an analysis of a questionnaire. Foreign students who spent some time in Olomouc stated that the best things in the city are student and friendly atmosphere and the city centre.

The main themes of this thesis were to find the most popular countries amongst both, Czech and foreign students that are connected to the Geography Department of Palacky University in Olomouc, the motivation and benefits of such a short-term mobility and satisfaction of foreign students. All listed aims were successfully fulfilled.

10. POUŽITÉ ZDROJE

Akademická informační agentura. *Stipendijní pobyty na základě mezinárodních smluv. Nabídka pro akademický rok 2022/2023* [online]. Praha: Dům zahraniční spolupráce ©2022 [cit. 3.5.2022]. Dostupné z: https://www.dzs.cz/sites/default/files/2021-10/katalog%20DZS_AIA_2022-2023.pdf

ČERNÁ, Lucie. Joint degrees: dva diplomy jednou ranou. In: *Vysokeskoly.cz* [online]. 2016 [cit. 4.5.2022]. Dostupné z: <https://www.vysokeskoly.cz/clanek/joint-degrees-dva-diplomy-jednou-ranou>

CEEPUS. *CEEPUS at a glance* [online]. ©2021a [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://www.ceepus.info/default.aspx?CMSPage=65#nbb>

CEEPUS. *About us* [online]. ©2021b [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://www.ceepus.info/content/about>

CEEPUS [online]. ©2021c [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://www.ceepus.info/content/home>

CEEPUS. *How CEEPUS works* [online]. ©2021d [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://www.ceepus.info/content/how>

Centrum zahraniční spolupráce Masarykovy Univerzity. *Erasmus+ Evropa* [online]. ©2022 [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://czs.muni.cz/cs/student-mu/studijni-pobyty/erasmus-evropa#financni-podminky>

Dům zahraniční spolupráce. *Erasmus+* [online]. ©2022a [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://www.dzs.cz/program/erasmus>

Dům zahraniční spolupráce. *CEEPUS* [online]. ©2022b [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://www.dzs.cz/program/ceepus>

Dům zahraniční spolupráce. *Výjezdy a pobyty* [online]. ©2022c [cit. 2022-05-04].
Dostupné z: <https://www.dzs.cz/program/ceepus/vyjezdy-pobyty>

Dům zahraniční spolupráce. *Erasmus Mundus* [online]. ©2022d [cit. 2022-05-04].
Dostupné z: <https://www.dzs.cz/program/erasmus/erasmus-mundus>

Euraktiv.cz: *Erasmus+* [online]. EU-Media, s.r.o., 2014. [cit. 2022-05-04]. Dostupné z:
<https://euractiv.cz/section/prumysl-a-inovace/linksdossier/erasmus-000103/>

European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture,
Erasmus+ 2021-2027: enriching lives, opening minds through the EU programme for
education, training, youth and sport, Publications Office [online]. 2021. [cit. 2022-05-
04]. Dostupné z: [https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ff1edfdf-
8bca-11eb-b85c-01aa75ed71a1/language-en](https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ff1edfdf-8bca-11eb-b85c-01aa75ed71a1/language-en)

Erasmus+ Příručka k programu [online]. Evropská komise, 2022a [cit. 2022-05-04].
Dostupné z: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/cs/node/2765>

European Commission. *Způsobilé země* [online]. ©2022b [cit. 2022-05-04]. Dostupné z:
<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/cs/programme-guide/part-a/eligible-countries>

European Commission. *Jak je program spravován?* [online]. ©2022c [cit. 2022-05-04].
Dostupné z: [https://erasmus-plus.ec.europa.eu/cs/about-erasmus/jak-je-program-
spravovan](https://erasmus-plus.ec.europa.eu/cs/about-erasmus/jak-je-program-spravovan)

European Commission. *Studium v zahraničí* [online]. ©2022d [cit. 2022-05-04].
Dostupné z: [https://erasmus-plus.ec.europa.eu/cs/prilezitosti/prilezitost-pro-
kazdeho/students/studium-v-zahranici](https://erasmus-plus.ec.europa.eu/cs/prilezitosti/prilezitost-pro-kazdeho/students/studium-v-zahranici)

European Higher Education Area [online]. ©2022 The Bologna Process Secretariat [cit.
3.5.2022]. Dostupné z: <http://www.ehea.info/index.php>

MŠMT. *Boloňský proces* [online]. Praha, ©2013–2022 [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/bolonsky-proces-2>

MŠMT. Strategie internacionalizace vysokého školství na období od roku 2021 [online]. 2020 [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/53278/>

NOSTRIFIKACE.mkc.cz [online]. Praha: META, o.p.s. – Společnost pro příležitosti mladých migrantů, ©2022 [cit. 3.5.2022]. Dostupné z: <https://nostrifikace.mkc.cz/>

Pánek, Jiří a kol. *Kde a jak Česká republika pomáhá Bosna a Hercegovina* [online]. Olomouc, 2013 [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://www.development.upol.cz/wp-content/uploads/2013/02/Bosna.pdf>

Trnka, Jan. Informační seminář pro studenty [online]. Praha, 2014 [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: https://www.ff.cuni.cz/wp-content/uploads/2013/09/CEEPUS_infoseminar_13-10-2014.pdf

VUT. *CEEPUS* [online]. Brno, ©2022 [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: https://www.vut.cz/studenti/staze/pobyty/ceepus?aid_redir=1#stipendium

Zahraniční oddělení UP. *Erasmus Mundus* [online]. ©2022a [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://iro.upol.cz/dalsi-programy/erasmus-mundus/>

Zahraniční oddělení UP. *Merillův program* [online]. ©2022b [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://iro.upol.cz/dalsi-programy/merrilluv-program/>

Zapletal, Pavla. *Kam mi stipendium dorazí?* [online]. Brno: Masarykova Univerzita, ©2022 [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/studenti/stipendia/kam-mi-stipendium-dorazi>

11. PŘÍLOHY

Příloha 1: Dotazník pro přijíždějící zahraniční studenty (v aj)

Evaluation of the stay in Olomouc

Please use this form for an assessment of your stay at the Department of Geography or more general in Olomouc. Your assessment will be completely anonymous, so feel free to answer according to your true point of view. Your feedback should improve the management of the mobilities in the future.

Thank you!

In which activities do you find the support of the Palacký University helpful? *

You can select more answers.

- Arranging of necessary documents (e.g. Learning Agreement)
- Arranging of accommodation
- Use of student canteen
- Orientation at the university
- Inclusion into the student community
- Other

Other

If your last answer is "Other", please specify it into the row below (e.g. arranging of visa, medical insurance).

Vaše odpověď

Coordination of my mobility at the Department of Geography was... *

Complete the sentence with one of the options below.

- Without any problems
- Normal, with little problems
- Quite problematic

Environment of the Palacký University is... *

Complete the sentence through the numbers representing possible answers.

1 2 3 4 5

Modern and friendly :-) Obsolete and disgusting :-/

Environment of the Olomouc city is... *

Complete the sentence through the numbers representing possible answers.

1 2 3 4 5

Very nice :-) Awful :-/

What do you consider among the most beautiful things about Olomouc?

If there was such a thing, please specify it into the row below (e.g. historical sites, pubs, student atmosphere).

Vaše odpověď

How does the mobility contribute to your future study or career? *

Assess through the following numbers.

1 2 3 4 5

Great contribution :-) Nearly no contribution :-/

Would you recommend the mobility in Olomouc to your friend?

- Yes
- No
- Maybe

Overall assessment of the mobility in Olomouc. *

Assess through the following numbers.

	1	2	3	4	5	
Excellent :-)	☐	☐	☐	☐	☐	Never again :-/

Space for any comments.

Feel free to write any positive or negative comments regarding your mobility in Olomouc. You can also suggest ideas for improvement or any other important notes...

Vaše odpověď
